

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra

Diplomová práce

Téma osamělosti a odcizení hrdinů
v dílech George Orwella

The Theme of Loneliness and
Estrangement in George Orwell's Works

Vypracoval: Monika Posekaná
Vedoucí práce: Mgr. Alice Sukdolová, Ph.D.

České Budějovice 2015

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Téma osamělosti a odcizení hrdinů v dílech George Orwella vypracovala samostatně s použitím pramenů uvedených v bibliografii.

V Českých Budějovicích dne 5.1.2015

Monika Posekaná

Ráda bych poděkovala vedoucí diplomové práce, Mgr. Alici Sukdlové, Ph.D., za odborné rady, připomínky a materiály, které mi při psaní práce poskytla.

Anotace

Tématem této diplomové práce je osamělost a odcizení charakterů, které můžeme najít v pracích George Orwella. V první části se zaměřím na Orwellův život a na události, které ho jako spisovatele ovlivnily. Také se pokusím najít způsob, jakým se Orwellovy vlastní pocity promítly do postav knih, které napsal.

Ve druhé části práce představím některé romány a vybrané eseje George Orwella. V těchto dílech se pokusím najít téma osamělosti člověka, které se zde často vyskytuje.

Abstract

The topic of this diploma thesis is the loneliness and the alienation of characters that we can find in works of George Orwell. In the first part I am going to focus on Orwell's life and on events that influenced him as a writer. I am also going to try to find the manner in which Orwell projected his own feelings into the characters of his books.

In the second part I am going to introduce some of George Orwell's novels and essays. In these works I am going to try to find the topic of loneliness that often occurs in his works.

Obsah

0. Úvod.....	7
1. Život George Orwella	8
1.1 Původ	8
1.2 Dětství	9
1.3 Eton	11
1.4 Barma.....	13
1.5 Londýn a Paříž	15
1.6 Učitelství	17
1.7 Knihkupectví.....	19
1.8 The Road to Wigan Pier	21
1.9 Španělská občanská válka	21
1.7 Coming Up for Air.....	24
1.8 Válka.....	25
1.9 BBC.....	28
1.10 Animal Farm	29
1.11 Poválečné období a smrt	32
2. Literárně historický kontext	34
3. Vybrané eseje.....	35
3.1 Why I Write	35
3.2 A Hanging	36
3.3 Shooting an Elephant.....	36
4. Nineteen Eighty-four.....	39
4.1 Hlavní postavy	42
4.1.1 Winston.....	42
4.1.2 Julie	44
4.1.3 O'Brien	46
4.2 Totalitní systémy.....	48
4.3 Nineteen Eighty-four a existencialismus.....	50
4.4 Oceánie jako dystopie	52
5. Burmese Days.....	54
5.1 Flory	55
5.2 Morální kvality	57
5.3 Rasismus.....	62

5.4 Vztah k ženám	64
5.5 Evropský klub	65
6. Coming Up for Air.....	67
6.1 George Bowling.....	67
6.2 Hrozba války.....	68
6.3 Nostalgie	70
6.4 Návrat do Lower Binfieldu	71
7. Závěr.....	74
8. Summary	75
9. Bibliografie	77

0. Úvod

George Orwell byl spisovatelem první poloviny dvacátého století, který dosáhl největší slávy díky politickým románům *Nineteen Eighty-four* a *Animal Farm*, varujícím před nebezpečím totalitních systémů. Tyto knihy, které napsal ke konci svého života, ovšem nejsou jediné v jeho rozsáhlé biografii. Proto bych se ráda zaměřila i na dříve napsaná díla a vývoj Orwellových názorů, který v těchto dílech můžeme pozorovat.

Ve svých dílech dokázal zachytit svoji nespokojenost se společností, s její posedlostí penězi a mocí. Jeho zklamání nad nespravedlnostmi, které se každodenně stávají, se prolíná většinou jeho děl a věrohodný způsob, jakým ho popsal, je jedním z důvodů, proč je Orwell aktuální i v dnešní době, mnoho let po své smrti.

První část diplomové práce bude věnována životu George Orwella a událostem vedoucím k napsání jeho stěžejních děl, dále pak na společné charakteristiky jeho osoby a hlavních hrdinů jeho knih. Zaměřím se na životní zkušenosti, které u něj vyvolaly potřebu postavit se za jedince, kteří jsou slabší než on, a ovlivňovat názory společnosti, poukázáním na nedostatky politických systémů.

Ve druhé části této práce analyzuji některé Orwellovy romány, například *Nineteen Eight-four* a *Burmese Days*, a vybrané eseje. Zaměřím se na osamělost hlavních představitelů a na jejich odloučení od společnosti, plynoucí především z jejich odlišnosti, a pokusím se porovnat Orwellovy názory s teorií existencialismu.

1. Život George Orwella

George Orwell je britský autor, který dosáhl největší slávy především díky románům *Animal Farm* (1945) a *Nineteen Eighty-four* (1949), které čtenáře varují před nebezpečím totalitních systémů, ale je také známý jako esejista a kritik.¹

1.1 Původ

George Orwell, vlastním jménem Eric Arthur Blair, se narodil v roce 1903 v Indii, kde jeho otec, Richard, pracoval v Indické státní správě v oddělení, kde dohlížel na obchod s opiem. Richardův pradědeček byl bohatým vlastníkem plantáží a otroků na Jamajce, kterému se podařilo přizhenit se do aristokratické rodiny, ale protože měl deset synů, jeho finanční prostředky se značně snížily. Richardův otec měl jedenáct sourozenců a jeho rodina si tedy nemohla dovolit poskytnout Richardovi potřebné vzdělání, což bylo důvodem pro jeho nepříliš lukrativní zaměstnání, ve kterém byl dvacet let téměř každý rok překládán z jednoho indického města do druhého.²

V roce 1896 si Richard vzal o osmnáct let mladší jedenadvacetiletou Idu Mabel Limouzin, která strávila velkou část svého života v Barmě, kde její otec vlastnil obchod s dřevem. Podle svých vnoučat to byla žena sečtělá, nekonvenční a v mnoha ohledech velmi zajímavá. I přes rozdílné charaktery a názory byli v Ida a Richard v manželství celkem šťastní.³

¹ KREIS, S.. *George Orwell, 1903 - 1950* [online]. c2000, [cit. 2014-10-13]. <<http://www.historyguide.org/europe/orwell.html>>.

² CRICK, B. *Bernard Crick: George Orwell: A Life -- Chapters 1 to 6* [online]. c2013 [cit. 2014-12-13]. <http://orwell.ru/a_life/Bernard_Crick/english/e_a-life_1>.

³ Tamtéž

1.2 Dětství

Rok po Ericově narození vzala Ida Erica a jeho starší sestru do Anglie. Byla to praktika celkem běžná, jelikož Anglie byla považována za lepší prostředí pro výchovu dětí. Ericův otec se definitivně vrátil do Anglie až po několika letech. Tato událost ovšem vedla k poklesu životního standardu rodiny. Eric byl tedy vychováván v prostředí, které později sám nazval „landless gentry“. Otcova nepřítomnost také znamenala, že své dětství trávil téměř výhradně mezi ženami, především matkou a dvěma sestrami.⁴

Podle Idina deníku byl Eric jako dítě často nemocný a zůstával doma celé měsíce. I přes svůj strach o Erikovo zdraví měla jeho matka mnoho zájmů a byla schopná se účastnit mnoha společenských událostí.⁵

Podle Orwellovy eseje *Why I Write* objevil svou zálibu v psaní jako velmi mladý a zdá se, že jeho domácí prostředí bylo podporující, protože, jak píše, svou první báseň nadiktoval ve věku čtyř let své matce.⁶

V pěti letech byl Eric poslán do školy v Henley, kde si vedl velmi dobře. Od té doby byl nadšeným rybářem, což se projevilo v jeho díle *Coming Up for Air*. Město Lower Binfield, ve kterém hlavní hrdina knihy prožil své dětství je podle Cricka pravděpodobně Henley. Vyskytují se zde také postavy, jejichž předlohou mohli být skuteční lidé, které v Henley znal.⁷

V osmi letech získal stipendium, takže si jeho rodina mohla dovolit Erica poslat do úspěšné přípravné školy St. Cyprian's. Podmínky zde byly tvrdé. Jak se shodlo mnoho studentů, jídlo bylo nechutné, teplo nedostatečné. Studenti byli neustále pod dohledem, jak naznačují dopisy, které Eric posílal matce, a v nichž byly jazykové i jiné chyby opraveny učiteli. Tyto dopisy také ukazují, jaké hodnoty byly v této škole důležité. Žáci dostávali seznamy, které je řadili podle úspěšnosti v jednotlivých předmětech, což vzbuzovalo jejich soutěživost. Na

⁴ WOODCOCK, G. *George Orwell/biography – British author/Encyclopedia Britannica* [online]. c2014 [cit. 2014-10-11].

<<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/433643/George-Orwell>>.

⁵ Crick

⁶ Orwell, G. *Collected Essays, by George Orwell – part47* [online]. c2014. [cit. 2014-10-11].

<<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79e/part47.html>>.

⁷ Crick

druhou stranu, dalším aspektem školního života byly sporty, které vedly žáky k týmové práci.⁸

Orwell v eseji *Such, Such Were the Joys* popisuje své, téměř traumatizující, zážitky. Poté co byl v osmi letech vytržen z domova a vržen do neznámého prostředí, začal v noci pomočovat postel, za což byl ve škole krutě potrestán. Píše, k čemu tato zkušenost vedla:

*Sin was not necessarily something that you did: it might be something that happened to you.*⁹

V té chvíli si začal uvědomovat, přestože v daném věku nebyl schopen myšlenku zformulovat slovy, nakolik je jeho život mimo jeho kontrolu, a později také, jak nehumánně, bezmyšlenkovitě a na základě jaké nevědomosti je s dětmi ve škole zacházeno. Nespravedlnost, páchaná na slabších se také později stala častým tématem jeho knih.

Clearly there has been a vast change of outlook, a general growth of 'enlightenment,' even among ordinary, unthinking middle-class people. Religious belief, for instance, has largely vanished, dragging other kinds of nonsense after it.

(...)

*Take away God, Latin, the cane, class distinctions and sexual taboos, and the fear, the hatred, the snobbery and the misunderstanding might still all be there.*¹⁰

Eric se v mnoha ohledech odlišoval od ostatních žáků. V eseji *Why I Write* píše, že ve škole nebyl populární, protože býval osamělé dítě a jako takové si vytvořil nepříjemné zvyky, například rozmlouvání s imaginárními kamarády.

Ve srovnání s většinou studentů byl považován za chudého, což vedlo k jeho vyčleňování nejen ze strany ostatních studentů, ale i učitelů. Orwell píše, že

⁸ Crick

⁹ Orwell, G. *Collected Essays, by George Orwell – part49* [online]. c2014. [cit. 2014-10-15]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79e/part49.html>>.

¹⁰ Tamtéž

věty 'Do you think that's the sort of thing a boy like you should buy?' a 'Don't get above yourself!' slýchávali chlapci jako on často. Eric již v té době rád četl, což vedlo k prohloubení rozdílu mezi ním a ostatními a dalšímu odcizení.¹¹

Učitelé na Erica vyvíjeli velký nátlak, protože věděli, že má šanci získat stipendium na prestižní školu, což by vedlo ke zvýšení prestiže samotné St. Cyprian's. Hrozili mu prozrazením, že už i zde studuje díky stipendiu a že pokud nebude tvrdě pracovat, bude od čtrnácti pracovat v kanceláři bez možnosti postupu a za pár liber týdně. Ericovi se podařilo stipendium na prestižní škole získat, avšak zacházení, kterého se mu v St. Cyprian's dostalo, na něm zanechalo následky. Přestože ve srovnání s nižšími třídami jeho rodina nebyla chudá, oproti spolužákům se tak cítil. Tento pocit pravděpodobně vedl k soucitu s chudými, který se v jeho dílech často vyskytuje.¹²

V *Such, Such Were the Joys* Orwell také popisuje metody, kterými byli žáci vyučováni. Prvotním cílem školy bylo připravit žáky na zkoušky a vyvolat dojem, že vědí víc, než kolik ví ve skutečnosti. Učili se tedy často fakta, aniž by měli jakékoliv souvislejší a komplexnější znalosti.¹³

V roce 1914 byla poprvé publikována Ericova práce – vlastenecká báseň *Awake Young Men of England*.¹⁴

1.3 Eton

V roce 1916 byl Eric přijat na několik škol. Strávil semestr ve Wellingtonu, ale přísný systém vojenské školy mu nevyhovoval. V roce 1917 tedy odešel na prestižní školu Eton.¹⁵

Podle svých učitelů práci na Etonu zanedbával. Odmítal authority, a to neočekávaně i své rodiče. Spolužáci považovali Erica za excentrického, ale v podstatě příliš nevybočoval a částečně se mu podařilo získat i respekt. Orwell

¹¹ Woodcock

¹² Crick

¹³ Orwell, G. *Collected Essays, by George Orwell – part49* [online]. c2014. [cit. 2014-10-15]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79e/part49.html>>.

¹⁴ Crick

¹⁵ Tamtéž

sám podotkl, že se zde naučil jen velmi málo. Později však na školu nevzpomínal špatně. Ve své recenzi knihy o Etonu napsal:¹⁶

It also has one great virtue ... and that is a tolerant and civilized atmosphere which gives each boy a fair chance of developing his own individuality.

Během svého studia se podílel na vydávání školního časopisu *The Election Times*.¹⁷

Orwell přiznával, že přestože studoval v době první světové války, tato událost jeho ani spolužáky příliš neovlivnila. V místní kapli byla často předčítána jména bývalých studentů, kteří padli ve válce, ale studenti si nedokázali uvědomit plný rozsah toho, co to znamená. Orwell později řekl, že to, co si z války pamatuje nejvíce, je nedostatek nebo špatná kvalita jídla.¹⁸

Později v románu *Coming Up for Air* měl podobný přístup i hlavní hrdina George Bowling, který si byl vědom, že i kdyby propukla válka, v jeho kruzích se mnoho nezmění.

Ericův otec v roce 1917 vstoupil v šedesáti letech do armády. Kvůli svému věku dostal na starosti zásoby. Fakt, že podobný osud potkal hlavního hrdinu knihy *Coming Up for Air*, kdy mu bylo jako zaměstnání svěřeno do péče jedenáct plechovek s jídlem, může naznačit, co si Eric o otcově rozhodnutí myslel.¹⁹

Eton se na literaturu, která byla Ericovým hlavním zájmem, nezaměřoval. Eric proto několikrát změnil svou specializaci, ale protože žádná z nich pro něj nebyla zcela vhodná, vrátil se nakonec k obecnému vzdělání. V soukromí pokračoval ve čtení knih, které většinou nebyly součástí kurikula. Mezi jeho oblíbené spisovatele patřili H. G. Wells a Jonathan Swift.²⁰

Během svého studia zde Eric nijak nevynikal. Naopak v konečném pořadí skončil podle učebních výsledků na jednom z posledních míst. Absolventi školy

¹⁶ Crick

¹⁷ Tamtéž

¹⁸ Tamtéž

¹⁹ Tamtéž

²⁰ Tamtéž

v Etonu obvykle mířili na univerzity jako Oxford nebo Cambridge, ale Eric neměl motivaci ve studiu pokračovat.²¹

1.4 Barma

Poté, co se mu nepodařilo získat stipendium na univerzitu, se roku 1922 po vzoru otce přestěhoval do Barmy, kde se na pět let stal členem Indické imperiální policie. Získat místo u Indické policie nebylo snadné, Eric se musel zúčastnit přípravných kurzů a poté náročných testů, kterými se mu ovšem podařilo projít.²²

Již během cesty se přihodil incident, který byl prvním znamením, jak kolonisté zachází s domorodci. Když domorodý sluha při přepravě zavazadel nechtěně ohrozil ostatní cestující, policejní seržant ho za souhlasného přihlížení ostatních nakopl.²³

Kolega, který s Ericem po jeho příjezdu do Barmy pracoval, ho popsal jako příjemného a tichého člověka, který ovšem o sobě téměř nic neprozradil a nechával si mnoho pro sebe. Na rozdíl od ostatních neměl rád evropský klub a preferoval, když mohl zůstat ve svém pokoji a číst si.²⁴ Tyto povahové rysy byly charakteristické i pro hlavního hrdinu knihy *Burmese Days*.

Domorodci Brity odmítali, ale násilí nehrozilo. Obecně ovšem panovala atmosféra nepřátelství, kterou později Orwell popsal v eseji *Shooting an Elephant*.²⁵

Součástí jednoho z prvních úkolů, které byly Ericovi v novém zaměstnání svěřeny, byl dohled nad vězením. Způsob, jakým bylo s vězni zacházeno, se mu hnusil. Své rozhořčení nad tímto systémem popsal v eseji *A Hanging*. Orwellovi kolegové si nevzpomínají na popravu podobnou té, kterou Orwell popsal, a které se Orwell osobně zúčastnil, proto tato esej možná není zcela

²¹ Taylor, J. D. Orwell: The Life. Random House. 2004, s.65

²² Crick

²³ Tamtéž

²⁴ Tamtéž

²⁵ Tamtéž

dílem autobiografickým. Přesto však ukazuje Orwellův názor na události, které se v barmských vězeních často odehrávaly.²⁶

It is curious, but till that moment I had never realized what it means to destroy a healthy, conscious man. When I saw the prisoner step aside to avoid the puddle, I saw the mystery, the unspeakable wrongness of cutting a life short when it is in full tide. This man was not dying, he was alive just as we were alive.²⁷

Orwell na svůj pobyt v Barmě vzpomínal jako na nudný a zbytečný. Kolegové, kteří s ním v danou dobu pracovali, ho považovali za uzavřeného, trochu zvláštního, avšak ničím nevybočujícího. Domorodí obyvatelé měst, ve kterých pracoval, si na něj téměř nevzpomínali.²⁸

Eric se v Barmě držel stranou od společnosti a odmítal pozvání na sociální události, ale měl zde několik přátel a také část rodiny. V jednom z měst, do kterých byl přeložen, žila jeho babička, žena velmi oblíbená ve společnosti dané doby. Pocit osamělosti typický pro hlavního hrdinu knihy *Burmese Days* tedy nebyl zcela autobiografický. V knize se ovšem vyskytovaly některé postavy, jejichž předloha byla zřejmá. Ericova babička, paní Limouzin, může být příkladem. Paní Lackstreenová z románu *Burmese Days* měla stejné vlastnosti, které Eric u své babičky neschvaloval – snažila se působit jako pokroková žena, avšak i po velké části života strávené v Barmě se odmítala naučit Barmský jazyk, což Eric považoval za typický britský přístup.²⁹

Po pěti letech, v roce 1927, Eric během své dovolené rezignoval a vrátil se zpět do Evropy. Pro rezignaci měl především dva důvody. Měl pocit, že jeho zaměstnání v Barmě mu brání vykonávat práci, kterou doopravdy chtěl - stát se spisovatelem. Také se obával, že svou prací policisty v kolonizovaném státu podporuje systém, kterým opovrhoval.³⁰

²⁶ Crick

²⁷ Orwell, G. *Collected Essays, by George Orwell – part2* [online]. c2014. [cit. 2014-10-30]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79e/part2.html>>.

²⁸ Crick

²⁹ Tamtéž

³⁰ Tamtéž

1.5 Londýn a Paříž

Poté, co se Eric definitivně rozhodl stát se spisovatelem, šel za svým cílem velmi odhodlaně. Přestože usiloval o uznání svých rodičů, oznámil jim, že ve svém zaměstnání rezignoval, což byla pro oba rodiče, kteří vkládali do Ericovy kariéry velké naděje, téměř katastrofická událost. Situace se nijak nezlepšila, když jim řekl o svém úmyslu stát se spisovatelem, a to především z toho důvodu, že do tohoto okamžiku neprojevil v dané oblasti větší nadání. Jeho bývalí učitelé naopak vzpomínají, jak náročné pro Erica bylo naučit se správně psát. Sám Orwell období před svým dvacátým pátým rokem v eseji *Why I Write* nazval ‚non-literary years‘.³¹

Nějakou dobu trvalo, než se rozhodl, na jaká témata se chce ve své spisovatelské kariéře zaměřit. Věděl, že má blízko k psaní o lidech utlačovaných a opomíjených, obzvláště v době, kdy bylo téma nezaměstnanosti stále častěji zmiňované. Chtěl získat informace o lidech na nejnižších stupních sociálního žebříčku, a tak se zaměřil na trampy, žebráky a kriminálníky. Způsob, kterým se rozhodl svůj výzkum provést, byl extrémní – vydal se mezi ně.³²

Po vzoru jednoho ze svých oblíbených autorů, Jacka Londona, opustil svůj domov a vydal se do ulic. Po návratu z Barmy byl jeho zdravotní stav chatrný, což mu ovšem nezabránilo koupit si typické oblečení chudých a stát se jedním z nich. Nějakou dobu strávil v East Endu a v roce 1928 se rozhodl prozkoumat Paříž.³³

V roce 1929 ho zápal plic donutil zůstat v nemocnici. To byla událost, která pravděpodobně inspirovala esej *How the Poor Die*, poprvé vydanou až v roce 1946. Esej popisovala podmínky, ve kterých chudí lidé byli nuceni pobývat v nemocnici, kde s nimi, s neplatícími pacienty, bylo zacházeno jako se zvířaty. Dny, které zde hlavní hrdina eseje strávil, ho přesvědčily, že ‚poklidná smrt‘ ve vyšším věku je mnohdy horší než zemřít ve válce rukou jiného člověka.³⁴

³¹ Crick

³² Tamtéž

³³ Tamtéž

³⁴ Orwell, G. *Collected Essays, by George Orwell – part39* [online]. c2014. [cit. 2014-10-30]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79e/part39.html>>.

Po svém propuštění z nemocnice mu začaly docházet peníze. Počítal, že s nimi vydrží další měsíc a doufal, že mezitím sežene práci. Vše dopadlo jinak, když mu peníze byly ukradeny a on nemohl získat zaměstnání, částečně i kvůli svému zdravotnímu stavu. Zůstal v Paříži téměř bez peněz mezi nejchudšími vrstvami. Jeho rodina měla prostředky, jak ho dostat domů, ale Eric si od ní nechtěl nechat pomoci, a to částečně kvůli své hrdosti a částečně protože měl příležitost prožít to, o čem psal.³⁵

Nějakou dobu se mu nepodařilo získat vydavatele, který by díla, která zde napsal, publikoval. Nebyl přesvědčen, že někdy vydána budou a mnoho z nich sám zničil.³⁶

Doba, kterou zde strávil, inspirovala především román *Down and Out in Paris and London*. Najít vydavatele této knihy se mu podařilo až v roce 1933. Orwell upozornil, že všechny příhody, které v knize popsal, se doopravdy staly. Následně však dodává, že hlavní hrdinové nejsou ani tak skutečné postavy, jako spíše reprezentace určitého charakteru. Navíc připouští, že jako spisovatel se rozhodl některé události zdůraznit více než jiné. Není proto snadné určit, které z příběhů, které Orwell v knize vyprávěl, jsou skutečné, a které pocházejí z jeho fantazie.³⁷

Na konci roku 1929 se vrátil zpět domů, do domu svých rodičů. Jeho návrat byl potupný. Chtěl rodičům dokázat, že se jako spisovatel dokáže uživit a postarat se o sebe a zatím se zdálo, že vyplýval dva roky. Syn, do kterého rodiče vkládali velké naděje, se ukázal být zklamáním.³⁸

Známí mu pomohli najít dočasnou práci, ve které doučoval děti sousedů. Následující roky se Eric střídavě vracel do ulic a poté domů, což bylo jediné místo, kde mohl psát. V díle *The Road to Wigan Pier* Orwell napsal o pracující třídě, že přestože s nimi soucítil, když o nich četl v dílech svých oblíbených autorů nebo o nich slyšel, jeho vztah k nim nebyl zcela jednoznačný.³⁹

³⁵ Crick

³⁶ Tamtéž

³⁷ Tamtéž

³⁸ Tamtéž

³⁹ Tamtéž

*I still hated them and despised them when I came anywhere near them. I was still revolted by their accents and infuriated by their habitual rudeness.*⁴⁰

Důvodem, proč se vydával do ulic mezi chudé, tedy byla nejen zvědavost a touha po spisovatelské přesnosti, ale i potřeba překonat vlastní předsudky.

V roce 1930 dokončil knihu *Down and Out in Paris and London*, a pokračoval v psaní románu *Burmese Days*. Protože se mu v té době stále nepodařilo najít vydavatele a pomalu mu docházely peníze, rozhodl se najít si práci, ve které by mu ovšem zbyl čas i na psaní.⁴¹

1.6 Učitelství

V roce 1932 si našel dočasné zaměstnání jako učitel na škole The Hawthorns. Jeho žáky bylo asi patnáct chlapců a jediný další učitel na škole byl stejně nedostatečně kvalifikovaný jako Blair. Podle svého kolegy i žáků věnoval škole a chlapcům hodně svého volného času a zacházel s nimi jako se sobě rovnými, což nebylo zvykem.⁴²

V roce 1932 také našel možného vydavatele pro knihu *Down and Out in Paris and London*. Blair byl ovšem požádán o zmírnění obscénních scén a vymazání vulgárních slov, což bez protestů udělal. Na knihu však nebyl pyšný, především protože měl pocit, že zrevidováním dílo ztratilo mnoho ze své bezprostřednosti. Také zde použil pseudonym George Orwell, a to z několika důvodů. Pokud by byla kniha skandální nebo neúspěšná, měl by stále možnost pokračovat v psaní jako Eric Blair. Navíc věděl, že jeho další román bude o Barmě a tudíž použitím pseudonymu chtěl ochránit pověst své rodiny a známých. ‚Orwell‘ je název řeky v anglickém Suffolku a jméno ‚George‘ se Eric rozhodl zvolit, protože je typicky anglické.⁴³

⁴⁰ Orwell, G. *The Road to Wigan Pier / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-11-1]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79r/complete.html>>.

⁴¹ Crick

⁴² Tamtéž

⁴³ Crick

V tomto období také začal chodit do kostela, což protiřečilo jeho dosavadním názorům. Existuje možnost, že sem chodil z přátelství s kaplanem a jeho manželkou, která se však přesto domnívala, že Eric není doopravdy věřící. Druhou možností je, že se cítil nejistě a snažil se otevřít novým myšlenkám. Některé zkušenosti, které získal v kostele a ve škole jako učitel, použil později v knize *The Clergyman's Daughter*.⁴⁴

Léto 1932 trávil se svou sestrou Avril v domě, který se jeho rodiče rozhodli koupit. Měl zde krátkou aféru s Eleanor Jacques, kterou však ukončili, protože se o ní ucházel Ericův přítel Dennis Ceilings. Nadále však zůstali přáteli. Zdá se, že jedním z důvodů, proč Eleanor Erica odmítla, byl jeho nedostatek finančního zajištění. Eleanor se později vdala za Dennise a Eric své pocity pravděpodobně promítl do knihy *Keep the Aspidistra Flying*, kde hlavní hrdina prožívá vztek a sebelítost, protože kvůli penězům nemůže být se ženou, kterou miluje.⁴⁵

V roce 1933 byla vydána kniha *Down and Out in Paris and London*. Zpočátku si její prodej vedl dobře, později však začal upadat. Výtěžek nebyl dostačující na to, aby Blair mohl ukončit svou učitelskou kariéru. Dílu se však dostalo mnoho pochval od známých autorů a kritiků, které Erica potěšily. Jeho rodiče však knihu přijali jinak. Ve způsobu, jakým byla napsána, svého syna nepoznávali, a byli rádi, že použil pseudonym. Z jejich reakce se zdá, že se Eric svým rodičům, nesvěřoval a i před nimi zůstával uzavřený.⁴⁶

V roce 1933 těžce onemocněl a po svém propuštění z nemocnice v lednu 1934 se již nemohl vrátit k učení. Zotavoval se doma u svých rodičů. Přivydělával si příležitostnými recenzemi a žil ze zbytku honoráře za *Down and Out in Paris and London*.⁴⁷

Po několika odmítnutích se mu podařilo vydat knihu *Burmese Days*. Podobně jako u díla předchozího se zpočátku zdálo, že kniha bude úspěšná, později se však prodej výrazně snížil. Recenze však byly opět velmi dobré.⁴⁸

⁴⁴ Crick

⁴⁵ Taylor, s. 148,149

⁴⁶ Crick

⁴⁷ Tamtéž

⁴⁸ Tamtéž

Ani na tento román Orwell nebyl nijak pyšný. Přítelkyni se svěřil, že kdyby měl příležitost, některé části by přepsal, což by však bylo časově náročné a znamenalo tedy zpoždění vydání.⁴⁹

1.7 Knihkupectví

Orwell dokončil práci na díle *A Clergyman's Daughter* a odstěhoval se do Londýna. Přijal práci na částečný úvazek, kterou mu našla jeho teta v knihkupectví Booklover's Corner v Hampstead, což byla část Londýna známá jako intelektuální centrum.⁵⁰

Důvodem, proč se odstěhoval do Londýna, o kterém původně řekl, že ho nemá rád, mohl být fakt, že poté, co se jeho přátelé Dennis a Eleanor vzali a odstěhovali do Singapuru, byl v domě své rodiny osamělý a měl potřebu vyhledat společnost, se kterou by mohl diskutovat o tématech, která ho zajímala. Přestěhoval se sem pravděpodobně i proto, že doufal, že dostane více příležitostí k překládání a literární kritice. Zdá se, že práce v obchodě mu připadala celkem zajímavá.⁵¹

V roce 1935 byla vydána kniha *A Clergyman's Daughter*. Přestože její vydavatel k ní měl určité výhrady, rozhodl se jí publikovat. Orwell sám věděl, že kniha obsahuje části, které nebyly napsané zcela podle jeho představ. Později se od knihy zcela distancoval a požádal, aby nebyla překládána do jiných jazyků. Považoval ji za své nejhorší dílo. Přátelům svěřil, že kniha byla napsána spíše jako experiment. Důvod, proč se rozhodl ji publikovat, byl nedostatek peněz, kterým v dané době trpěl. Podle kritiků ovšem dílo není zdaleka tak špatné, za jaké ho Orwell považoval a Orwellovo odsouzení knihy je spíše výsledkem vlastního perfekcionalismu. Kniha obsahuje mnoho realistických scén a popisů prostředí, ve kterých měl Orwell možnost těžit z vlastních vzpomínek a zkušeností.⁵²

⁴⁹ Crick

⁵⁰ Taylor, s. 169

⁵¹ Crick

⁵² Tamtéž

V Hampsteadu měl Orwell přítelkyni, Kay. Byla mladší než on a zajímala se o literaturu. Orwella těšilo, že se s někým může podělit o své literární zájmy a poznatky, a doporučoval jí mnoho knih. Přestože byli milenci, Orwell se jí nikdy nesvěřil a neřekl jí nic o dílech, na kterých pracoval.⁵³

Orwell s paní domu, ve kterém bydlel, se rozhodl uspořádat večírek, na který pozval několik svých přátel. Paní domu pozvala svou spolužačku, Eileen O'Shaughnessy. O pár týdnů později ji George požádal o ruku. Eileen souhlasila s podmínkou, že se vezmou až poté, co dokončí studium a začne si vydělávat.⁵⁴

Eileen byla studentkou psychologie. Přestože nebyla členkou žádné politické strany, uznávala ideologii socialismu. Měla stejně širokou škálu zájmů jako Orwell a i jí bylo možné považovat za lehce excentrickou. Všichni přátelé ji popisovali jako velmi inteligentní a okouzující. Podle Orwellových známých se k sobě hodili, Eileenini přátelé byli ovšem zmateni, že si jako manžela vybrala člověka jako Orwell, nepřiliš úspěšného spisovatele. Eileen uznávala Orwellovy výstřednosti a podporovala styl života, na který byl zvyklý.⁵⁵

V roce 1935 začal psát knižní recenze pro *New English Weekly*. Přestože plat byl malý, zaměstnání dávalo Orwellovi příležitost přečíst si knihy, které recenzoval. V článcích bylo vždy zřejmé, jaké úsilí a pečlivost své práci věnoval.⁵⁶

Vydal také své další dílo, *Keep the Aspidistra Flying*, částečně založené na zkušenostech, které v knihkupectví získal. Hlavním hrdinou je neúspěšný básník, pracující jako prodavač v knihkupectví, který se snaží uniknout nudnému a nesmyslnému životu podřízenému vydělávání peněz a lichocení nadřazeným.⁵⁷

Money, once again; all is money. All human relationships must be purchased with money. If you have no money, men won't care for you, women won't love you; won't, that is, care for you

⁵³ Crick

⁵⁴ Taylor, s. 188

⁵⁵ Crick

⁵⁶ Tamtéž

⁵⁷ Tamtéž

*or love you the last little bit that matters. And how right they are, after all! For, moneyless, you are unlovable.*⁵⁸

Dílo naznačovalo politické názory, které Orwell v dané době vyznával. Byl anti-kapitalistou, zatím však nikoli socialistou.⁵⁹

1.8 *The Road to Wigan Pier*

Na začátku roku 1936 ho pověřil jeho vydavatel, aby se vydal na průmyslový sever Anglie a zdokumentoval podmínky, ve kterých lidé žijí. Byl to projekt propagující Left Book Club, který Orwellův vydavatel podporoval. Orwellovi se zamlouvalo jednak téma a jednak fakt, že byl zaplacen předem.⁶⁰

Orwell se vydal do měst severní Anglie, kde trávil čas mezi chudými. Ve svém výzkumu se zaměřoval na pracující třídu, a především pak na nezaměstnané.

⁶¹

Po sesbírání dat se vrátil domů, ke své tehdy již manželce, Eileen O'Shaughnessy, aby knihu dokončil. Dílo poskytuje detailní informace o životě horníků v dolech a o obecných podmínkách panujících na severu. Ve druhé části knihy se poprvé prohlašuje za socialistu, ale zároveň vysvětluje, jaké výhrady k socialismu má. Left Book Club nebyl s knihou spokojen, a to především kvůli kritice anglického politického systému a socialistického hnutí, které dílo obsahovalo. Kniha byla vydána ještě v roce 1936.⁶²

1.9 *Španělská občanská válka*

⁵⁸Orwell, G. *Keep the Aspidistra Flying* / George Orwell [online]. c2014. [cit. 2014-11-01]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79k/complete.html>>.

⁵⁹ WINTROP, N. 'George Orwell's Socialist Commitment and Moment of Political Optimism'. Refereed paper presented to the Australasian Political Studies Association Conference University of Adelaide, School of Political and International Studies Flinders University. 2004

⁶⁰ Tamtéž

⁶¹ Tamtéž

⁶² Tamtéž

V letech 1936-1939 ve Španělsku probíhala občanská válka. Ve třicátých letech bylo Španělsko rozděleno mezi dvě politické strany. Pravicoví Nacionalisté sestávali z římské katolické církve, armády, zaměstnavatelů a vlastníků půdy, levicoví Republikáni pak z rolníků, dělníků a socialistů. Země byla po krachu na newyorské burze velmi nestabilní a v roce 1936 nacionalisté povstali a převzali moc od zvolených Republikánů, a tak začala občanská válka.⁶³

Kdyby nacionalisté válku vyhráli, existoval by další stát, který by stál na straně Fašistů. Poloha Španělska by navíc Fašistům dávala strategickou výhodu. Hitler a Mussolini, kteří by tedy vítězství Nacionalistů uvítali, poslali do Španělska vojsko a zbraně.⁶⁴

Před svým příjezdem do Španělska se Orwell svěřil Henrymu Millerovi, že jde bojovat proti fašismu, protože stále cítí vinu za svou službu v Barmě. Orwell vstoupil do milice strany P.O.U.M. (Partido Obrero de Unificación Marxista), sestávající z dělnického a rolnického bloku, která sice neměla ve Španělsku takový vliv jako jiná antifašistická politická strana P.S.U.C. (Partido Socialista Unificado de Catalunya), ale jejími členy byli politicky uvědomělí lidé, stojící v opozici proti Stalinismu.⁶⁵

Orwell se sešel s Johnem McNairem, vedoucím Independent Labour Party v Barceloně. Svěřil se mu, že by chtěl psát novinové články, aby své zkušenosti předal pracující třídě v Británii a Francii, avšak jeho prvotním cílem je boj proti fašismu.⁶⁶

Zajímavostí je, že několik dní poté, co se Orwell připojil k milici, si dokázal získat přátelství a respekt ostatních natolik, že mu sami dovolili je trénovat a naučit je užitečné triky, které Orwell znal ze svého pobytu v Barmě.⁶⁷

Formující zkušeností, kterou zažil ve Španělsku, byla atmosféra rovnosti. Orwell obdivoval fakt, že zde neexistovali klasické vojenské hodnosti, pozdravy a jiné tradice. Nadřízení dávali ostatním příkazy a od nich se očekávalo, že

⁶³ BBC – *Higher Bitesize History – The Spanish Civil War: Revision* [online]. [cit. 2014-11-12]. <<http://www.bbc.co.uk/bitesize/higher/history/roadwar/spancivil/revision/1/>>.

⁶⁴ Tamtéž

⁶⁵ Orwell, G. *Homage to Catalonia / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-11-12]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79h/complete.html>>.

⁶⁶ Crick

⁶⁷ Tamtéž

uposlechnou. Byly to však příkazy rozumné a smysluplné a vojáci je nevnímali jako příkazy lidí nadřazených, nýbrž jako nutnost, protože jejich splnění povede k dosažení společného cíle.⁶⁸

*In every country in the world a huge tribe of party-hacks and sleek little professors are busy 'proving' that Socialism means no more than a planned state-capitalism with the grab-motive left intact. But fortunately there also exists a vision of Socialism quite different from this. The thing that attracts ordinary men to Socialism and makes them willing to risk their skins for it, the 'mystique' of Socialism, is the idea of equality; to the vast majority of people Socialism means a classless society, or it means nothing at all.*⁶⁹

Orwelovi spolubojovníci vzpomínají, jak odvážně a racionálně se choval. Dovedl odhadnout pravděpodobnost, s jakou by mohl být zasažen, a podle toho jednat. Shodují se, že větší strach než z nepřátelských zbraní měl Orwell z krys, které se často objevovaly v prostorách, kde vojáci bydleli.⁷⁰ Je možné, že tuto zkušenost Orwell použil při psaní románu *Nineteen Eighty-four* v závěrečné scéně.

Orwellova manželka Eileen přijela do Madridu pracovat jako sekretářka Johna McNaira, především proto, aby mohla navštívit svého manžela. Komunisté rozšířili v zahraničí lež, že P.O.U.M. tajně pracuje pro Fašisty, což Britské noviny přijaly jako ověřený fakt a vytiskly. Pomluvy vedly ke krveprolití. Orwell byl tímto vývojem událostí hluboce zklamán.⁷¹

V květnu byl zasažen kulkou do krku. Jako zázrakem přežil. Když se vrátil do Barcelony, zjistil, že komunistická strana převzala moc a na členy P.O.U.M. bylo pohlíženo s nedůvěrou. Orwell byl propuštěn z armády. Manželka ho varovala, že komunisté provádí čistku a P.O.U.M. byla prohlášena za nelegální. Po několika dnech skrývání se Orwelovi podařilo dostat se zpět do Anglie.⁷²

⁶⁸ Crick

⁶⁹ Orwell, G. *Homage to Catalonia / George Orwell*[online]. c2014. [cit. 2014-11-12]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79h/complete.html>>.

⁷⁰ Crick

⁷¹ Tamtéž

⁷² Tamtéž

Prodej knihy inspirované Španělskou občanskou válkou *Homage to Catalonia* byl neuspokojivý, bylo prodáno pouze 700 kopií. Důvodem byl, alespoň podle Orwellovy teorie, fakt, že po události, jakou byla Španělská občanská válka, příliš mnoho autorů píše špatné knihy na dané téma. V okamžiku, kdy je delší dobu po válce vydána kvalitní kniha, čtenáři již o téma nemají zájem.⁷³

Doba strávená ve Španělsku měla velký dopad na Orwellovu politickou orientaci. Uvědomil si, že pokud člověk chce, aby byli Fašisté poraženi, musí být politicky aktivní.⁷⁴

1.7 Coming Up for Air

Krátce po publikaci díla *Homage to Catalonia* Orwell vážně onemocněl. Po delším pobytu v nemocnici u bylo doporučeno strávit dovolenou mimo Anglii. Spisovatel L. H. Myers anonymně zaplatil Orwellův pobyt ve Francouzském Maroku, aby mu umožnil se zotavit.⁷⁵

Spolu se svou manželkou si pronajali vilu poblíž Casablanky. Eileen byla Ericovým zdravotním stavem velmi znepokojena, Eric si však překvapivě starosti nedělal, a to i přes to, že vykašlával krev. Po několika měsících se jeho zdravotní stav zlepšil.⁷⁷

Pobyt v Maroku Orwella netěšil. V krátké eseji s názvem *Marrakech* popisoval místní situaci. Město bylo plné nemocí a chudoby. Zhrozil se především obrovského rozdílu mezi bohatými vládnoucími Francouzi a chudými místními obyvateli. Když viděl pochodovat vojska složená z černých vojáků a bílých důstojníků, uvědomil si, že pokud by se místní rozhodli vzbouřit, Francouzi by neměli šanci nad nimi vyhrát.⁷⁸

⁷³ SHELDEN, M. *The World of George Orwell*. Recorded Books. 2010. s.32-35

⁷⁴ Taylor, s. 294

⁷⁵ TAYLOR, D.J. *Another piece of the puzzle- George Orwell links* [online]. c2005 [2014-12-01]. <<http://www.netcharles.com/orwell/articles/col-piece-of-puzzle.htm>>.

⁷⁶ *George Orwell Biography* [online]. [cit. 2014-12-01].

<<http://www.paralumun.com/bioorwell.htm>>.

⁷⁷ Tamtéž

⁷⁸ Sheldon

Během svého pobytu v Maroku pracoval především na knize *Coming Up for Air*, do které promítl nejenom svůj stesk po domově, ale i hrozbu války, o které v té době již tušil, že je nevyhnutelná. Orwell se vrátil zpět do Anglie na jaře roku 1939. Téměř okamžitě pro svou knihu našel vydavatele. Na rozdíl od děl předchozích si tato kniha vedla v prodeji velmi dobře. V témže roce Orwellův otec smrtelně onemocněl rakovinou. Orwell byl rád, že odešel s vědomím, že se Eric dovede jako spisovatel uživit.⁷⁹

1.8 Válka

Když v roce 1939 vypukla Druhá světová válka, Orwell se pokusil zapojit se do válečného úsilí, avšak, jak tušil, nebylo pro něj s jeho chatrným zdravím místo. Jeho manželka však uspěla a začala pracovat v Londýně jako sekretářka, takže trávila pracovní dny se svou rodinou v Greenwichi, zatímco George zůstával ve Wallingtonu.⁸⁰

Orwell mezitím pracoval na knižních a filmových recenzích pro různé noviny a také na esejích vydaných v časopisu *Horizon*, který založil Orwellův přítel z mládí, Cyril Connolly. Zde byly v letech 1940–1946 publikovány jedny z Orwellových nejlepších esejí, například *Boys' Weeklies* nebo *Politics and English Language*. Později bylo několik z nich vydáno v Orwellovo prvním souboru esejí *Inside the Whale and other Essays*.⁸¹

V roce 1940 Orwellův domov navštívila policie za účelem zabavení knih, které nebylo legální vlastnit. Orwell tušil, že jediným způsobem, jakým mohla policie tuto informaci získat, bylo otevření jeho soukromých dopisů. Tato událost byla prvním krokem, vedoucím k jeho chápání totalitního režimu, který později popsal v knize *Nineteen Eighty-four*.⁸²

V tomto roce také nastal zlom, kdy se zásadně změnil Orwellův názor na válku. Do té doby se v tomto ohledu mohl ztotožnit s hlavní postavou své knihy *Coming Up for Air*, Georgem Bowlingem.

⁷⁹ Taylor, s. 301-304

⁸⁰ Tamtéž, s. 305

⁸¹ Sheldon, s. 45

⁸² Taylor, s. 306

'Mr Bowling! Look here. If war broke out and we had the chance to smash Fascism once and for all, wouldn't you fight? If you were young, I mean.'

I suppose he thinks I'm about sixty.

'You bet I wouldn't,' I said. 'I had enough to go on with last time.'

'But to smash Fascism!'

*'Oh, b — Fascism! There's been enough smashing done already, if you ask me.'*⁸³

Nyní si však uvědomil, že je třeba bojovat. Orwell vysvětluje, že důvodem pro jeho náhlou změnu názoru byl sen, který se mu zdál. Ve snu si uvědomil jednak své vlastenecké tendence a jednak pocítil úlevu, když ve snu vypukla válka, protože to znamenalo konec očekávání a nejistoty. Když se svěřil svým známým, jeho přítelkyně ve svém dopisu napsala: *'I thought you thought it was all crazy, this smashing of Nazi faces.'*⁸⁴

Toto období bylo pro Orwella velmi frustrující, protože se nemohl aktivně zapojit do válečného úsilí tak jako mnoho dalších známých osobností. Neměl mnoho peněz a měl pocit, že recenzování pro noviny je ve válečném období práce zbytečná. Byl také šokován nedostatkem zájmu britské veřejnosti o válku a o dopad, jaký by válečné události mohly na Anglii mít.⁸⁵

Podal se mu vydat soubor esejí *Inside the Whale and other Essays*. Kritikou byl velmi obdivovaný. Zájem o knihu byl nízký, jak se dalo na počátku válečného konfliktu očekávat. Toto dílo však umožnilo Orwellovi si uvědomit, jakým spisovatelem se chce stát.⁸⁶

Týdeník *Time and Tide* mu nabídl zaměstnání recenzenta divadelních her. Přestože plat byl nízký, Orwell přijal, a to především proto, že mu nová práce umožnila znovu bydlet se svou manželkou.⁸⁷

⁸³ Orwell, G. *Coming Up for Air / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-11-05]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79co/complete.html>>.

⁸⁴ Taylor, s. 309

⁸⁵ Tamtéž, s. 309

⁸⁶ Tamtéž, s. 320

⁸⁷ Tamtéž, s. 320

Později v roce 1940, když válka hrozila již přímo Anglii, našel Orwell způsob, jak se války aktivně zúčastnit. Stal se členem Home Guard, skupiny vojáků, která by působila jako poslední možnost v případě invaze. Díky zkušenostem, které Orwell získal ve španělské válce, mu byl udělen titul seržanta, a to navzdory jeho přetrvávajícím zdravotním problémům. Stal se členem jednotky, která měla pouze devět nebo deset členů. Home Guard se scházela několikrát týdně za účelem trénování. Rozdělili si hlídky na strategicky výhodných pozicích tak, aby každý pracoval dvakrát až třikrát týdně. I přes své nadšení plynoucí z možnosti přispět v boji proti fašismu se Orwell nevyhnul pomluvám. Stejně jako ostatní levicově orientovaní veteráni ze španělské války byl podezříván z tajné spolupráce s Fašisty.^{88 89}

První válečnou událostí, která měla osobní dopad na Orwellovu rodinu, bylo zmizení Eileena bratra Laurence. Laurence sloužil v The British Expeditionary Force ve Francii a po bombardování a následné kapitulaci Francie se již neobjevil. Eileen měla se svým bratrem velmi blízký vztah a tato událost ji hluboce zasáhla. Manželství, které již té době nebylo zcela ideální, utrpělo další ránu.⁹⁰

Orwell se svým přátelům svěřil se svou touhou mít děti, avšak věřil, že je neplodný. Eileen sama měla zdravotní problémy. Přestože ani jednomu z nich nebyla neplodnost diagnostikována, faktem zůstává, že děti nikdy neměli, což možná také ovlivnilo jejich čím dál hůře fungující manželství.⁹¹

V roce 1941 Orwell napsal delší esej, *The Lion and the Unicorn*, ve které vysvětluje, jak britský třídní systém kazí válečné úsilí. Známa úvodní pasáž naznačuje, jakým směrem se bude ubírat jeho další tvorba, především *Nineteen Eighty-four*.⁹²

As I write, highly civilized human beings are flying overhead, trying to kill me.

⁸⁸ Sheldon, s.46

⁸⁹ Taylor, s. 325

⁹⁰ Tamtéž, s. 325

⁹¹ Crick

⁹² Sheldon s. 47

*They do not feel any enmity against me as an individual, nor I against them. They are 'only doing their duty', as the saying goes. Most of them, I have no doubt, are kind-hearted law-abiding men who would never dream of committing murder in private life. On the other hand, if one of them succeeds in blowing me to pieces with a well-placed bomb, he will never sleep any the worse for it. He is serving his country, which has the power to absolve him from evil.*⁹³

Na začátku roku 1941 byl Orwell čím dál více deprimován faktem, že, jak se zdálo, britské válečné úsilí nikam nevedlo. Měl pocit, že ať již válka skončí jakkoliv, pro Anglii to bude znamenat hladovění a tajnou policii, což byla teorie, kterou rozvinul v románu *Nineteen Eighty-four*. Útok Německa na Sovětský svaz považovala většina lidí, za znamení, že Německo bude brzy poraženo. Orwell se domníval, že pokud se Němci odvážili na Sovětský svaz zaútočit, museli si být jisti svým vítězstvím. Navíc byl zklamaný, protože v okamžiku, kdy se Stalin postavil na stranu Angličanů v boji proti Německu, všichni zapomněli na jeho dřívější prohřešky. Ve svém deníku tento fakt označil jako dokonalý symbol morální a emocionální povrchnosti.⁹⁴

1.9 BBC

Na jaře roku 1941 se Orwellovi naskytla příležitost, jak osobně přispět k válečnému úsilí. British Broadcast Corporation mu nabídlo zaměstnání. Již dříve sem byl několikrát pozván, aby diskutoval o budoucnosti literární kritiky. Nyní dostal pozici producenta programu indické sekce. Pointou programu bylo sdělit Britské Indii novinky a podělit se s nimi o britské kulturní a politické hodnoty. Orwell přijal nabídku z několika důvodů. Jednak byl vděčný, že mu byla poskytnuta možnost mít práci pomáhající ve válce proti Hitlerovi, a jednak, jak při vysílání sám poznamenal, choval stále náklonnost k Indii, místu, kde se narodil.⁹⁵

⁹³ Orwell, G. *The Lion and the Unicorn* / George Orwell [online]. c2014. [cit. 2014-11-05]. <https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/lion_and_the_unicorn/>.

⁹⁴ Taylor, s. 341-342

⁹⁵ Tamtéž, s. 345

Později byl zbaven iluzí, když zjistil, jak malá část Indů má možnost vysílání poslouchat, a v čem jeho nová práce spočívá. Indie byla strategický bod, který se Němci snažili získat pro sebe. Rozšiřovali zde protibritské názory a informace, které měly obrátit Indii proti Angličanům. Orwellův program měl tedy v podstatě vlastní propagandou neutralizovat německou snahu o získání indické přízně.⁹⁶

Orwellovo dalším úkolem bylo dávat kreativním způsobem dohromady osobnosti s různými názory, v čemž byl navzdory malým zkušenostem velmi úspěšný. Měl dostatečné diplomatické schopnosti, aby se mohl ve vysílání zabývat citlivými tématy, jako například britskou poválečnou strategií. Tato práce také pravděpodobně ovlivnila dílo, na kterém začal pracovat krátce po odchodu z BBC, *Animal Farm*. Kniha je vyprávěna jednoduchým, stručným způsobem, který by byl vhodný pro radiové vysílání. Způsob fungování BBC také mohlo inspirovat Ministry of Truth v *Nineteen Eighty-four*, a to především zamířováním faktů, kterého se někdy dopouštělo.⁹⁷

Po dvou letech byl Orwell příliš znechucený přístupem BBC. Jeho scénáře byly cenzurovány, BBC se nezastavilo před překrucováním faktů za účelem propagandy a cenzor měl kdykoliv možnost mluvčího přerušit, pokud nebyl spokojen s obsahem jeho projevu. V jednom ze svých proslovů, který se bohužel nedochoval, Orwell porušil pravidla BBC a napětí mezi ním a jeho kolegy a zaměstnavateli se neustále zvyšovalo. Stejně tak se zvyšoval i jeho pocit vlastní zbytečnosti. Orwell se tedy rozhodl práci v BBC definitivně opustit. Navíc plánoval napsat knihu, což by mu časově náročné zaměstnání v BBC nedovolilo.⁹⁸

1.10 *Animal Farm*

Po odchodu z BBC začal jako literární editor psát pro časopis Tribune sloupek *As I Please*, kde mohl psát prakticky o čemkoliv. Po vysoce organizované práci

⁹⁶ Taylor, s. 350

⁹⁷ Sheldon, s. 50

⁹⁸ Taylor, s. 354, 356, 358

s pevnými pravidly to byla pro Orwella vítaná změna. Orwellovi navíc byla blízká názorová orientace ostatních zaměstnanců, kterou lze popsat jako levicovou, ale protistalinskou. Jako literární editor příliš neuspěl, avšak jeho články publikované v sekci *As I Please* byly velmi zajímavé, a to především šířkou témat a různorodostí. Dalo by se říci, že dva roky strávené v Tribune patřily k jeho nejšťastnějším.⁹⁹¹⁰⁰

Společnost Penguin, která o několik let dříve znovu vydala *Down and Out In Paris and London* nyní publikovala další edici *Burmese Days* a měla zájem i o *Keep the Apsidistra Flying*. Když se o tom Orwell doslechl, dalšímu vydání zabránil, protože s knihou nebyl spokojen. Tato událost ukazuje, jakým perfekcionistou Orwell byl.¹⁰¹

Kromě stálého zaměstnání v Tribune přispíval i do několika dalších časopisů. Uvědomil si, že již téměř pět let nenapsal žádnou knihu a tak po večerech a o víkendech začal pracovat na díle *Animal Farm*. Orwell věděl, že chce napsat knihu o zradě sovětského režimu. Forma, kterou na sebe novela nakonec vzala, byla výsledkem Orwellova setkání s malým chlapcem, který vedl za uzdu obrovského tažného koně. Orwella napadlo, co by se stalo, kdyby se zvířata zbavila svých pout a odmítla lidem poslušnost.¹⁰²

Publikování knihy bylo tak náročné, jak Orwell očekával. V dané době nebylo jednoduché vydat antisovětské dílo, což byl také důvod, proč jeho obvyklý nakladatel knihu odmítl. Orwellovi se podařilo najít možného vydavatele, který odmítl knihu publikovat v poslední chvíli, a to na radu pracovníka ministerstva informací. Později bylo odhaleno, že daným pracovníkem byl Peter Smolett, sovětský tajný agent. Orwellova frustrace se projevila v článku *As I Please*, kde naznačil, že přestože oficiálně v Anglii cenzura neexistuje, rychlost, jakou jsou uposlechnuty ‚rady‘ z ministerstev, způsobí nemožnost vydat cokoliv, co by mohlo vládnoucí třídu ukázat ve špatném světle.¹⁰³

V roce 1943 zemřela Orwellova matka na srdeční selhání. Orwell byl její smrtí hluboce zasažen. Tato událost však byla příčinou upevnění vztahů mezi ním a

⁹⁹ Sheldon, s.51

¹⁰⁰ Taylor, s. 366

¹⁰¹ Tamtéž, s. 370

¹⁰² Tamtéž, s. 363,

¹⁰³ Tamtéž, s. 377, 379

jeho sestrami. V té době si kolem sebe shromáždil skupinu přátel, včetně přátel své manželky a sester, a známostí, které navázal během svého zaměstnání v BBC. Zajímavostí je, že to bylo v jeho životě pravděpodobně poprvé, kdy přivedl dohromady známé z různých oblastí svého života. Přátelé z Orwellových mladých let se shodli, že jeho zvykem bylo jednotlivé oblasti oddělovat. Jeho známí tak o sobě v té době vzájemně nevěděli, a podle rozdílných způsobů, jakým Orwella charakterizovali, se zdálo, že se v každém prostředí choval naprosto odlišně.^{104 105}

Orwell byl Eileen několikrát nevěrný, domníval se však, pravděpodobně právem, že jejich manželství je postaveno na natolik solidních základech, že i přesto přetrvá. V roce 1944 se Orwell se svou manželkou i přes své zdravotní problémy a Eileeniny deprese přetrvávající po bratrově smrti, rozhodli adoptovat dítě. O adopci se postarala Eileenina sestra, která se ve svém zaměstnání často setkávala se svobodnými matkami. Třítýdenního chlapce, kterého nakonec adoptovali, pojmenovali Richard Horatio Blair. Eileen se kvůli dítěti vzdala svého zaměstnání. Podle přátel byla hluboká náklonnost, kterou Orwell k dítěti choval, zjevná.¹⁰⁶

Na konci roku 1944 se mu konečně podařilo najít vydavatele *Animal Farm*, který mu slíbil, že kniha bude publikována na jaře roku 1945. Orwell byl také nucen si najít nový byt poté, co bylo jeho dosavadní bydliště zničeno bombou.¹⁰⁷

Úspěch knihy *Animal Farm* byl okamžitý. Dílo bylo nejen oceňováno kritikou, ale bylo i komerčně úspěšné. Orwellovi se podařilo to, o co usiloval. Ve svém díle geniálním způsobem analyzoval diktátorský režim, který Stalin zavedl. Odhalil nespravedlnosti, jakých se Stalin dopouštěl, a které se mu britská veřejnost rozhodla odpustit, protože s nimi bojoval proti fašismu. Zesměšnil Stalina, který byl do té doby považovaný za téměř nepřemožitelného a poukázal na jeho zjevné pokrytectví:¹⁰⁸

¹⁰⁴ Taylor, s. 374

¹⁰⁵ Crick

¹⁰⁶ Taylor, s. 378-379

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 384

¹⁰⁸ Sheldon, s. 55-59

*“Comrades,” he said, “I trust that every animal here appreciates the sacrifice that Comrade Napoleon has made in taking this extra labour upon himself. Do not imagine, comrades, that leadership is a pleasure! On the contrary, it is a deep and heavy responsibility. No one believes more firmly than Comrade Napoleon that all animals are equal. He would be only too happy to let you make your decisions for yourselves. But sometimes you might make the wrong decisions, comrades, and then where should we be?”*¹⁰⁹

Dílo zdiskreditovalo sovětský systém a pomohlo obnovit západní protikomunistické hnutí.

*They had come to a time when no one dared speak his mind, when fierce, growling dogs roamed everywhere, and when you had to watch your comrades torn to pieces after confessing to shocking crimes.*¹¹⁰

Orwellův risk vlastní reputace se vyplatil a kniha mu přinesla okamžitou slávu.
111

V roce 1945 Eileen zemřela kvůli nečekané reakci na anestetika při rutinní operaci. Orwell byl její smrtí hluboce zasažen. Ponořil se do práce. Napsal velké množství esejí, publikovaných v souboru *Critical Essays*, a novinových článků. Také se rozhodl nenechat výchovu svého syna na manželčinych příbuzných, což bylo v dané době obvyklé. Vychovával ho sám. Měl však pocit, že Richard potřebuje matku a tak v té době navrhl několika ženám manželství. Byl však odmítnut.¹¹²

1.11 *Poválečné období a smrt*

Orwell se v knize poprvé setkal s totalitní dystopií, když četl dílo ruského autora Zamyatina *We*. Knihou byl fascinován a svěřil se svým přátelům, že je to téma,

¹⁰⁹ Orwell, G. *Animal Farm / George Orwell*[online]. c2014. [cit. 2014-09-13]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79a/complete.html>>.

¹¹⁰ Orwell, G. *Animal Farm / George Orwell*[online]. c2014. [cit. 2014-09-13]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79a/complete.html>>.

¹¹¹ Sheldon, s.55-59

¹¹² Tamtéž

keré ho velmi zajímá. Zde zakořenila první myšlenka, vedoucí k Orwellovu poslednímu dílu, *Nineteen Eighty-Four*. Další událostí ovlivňující směr, kterým při psaní knihy vydal, bylo Orwellovo setkání s mladým prodavačem novin. Prodavač se snažil Orwella přesvědčit, že i v totalitním režimu si člověk může udržet myšlenkovou svobodu. Orwell chtěl ve svém dalším díle dokázat nesprávnost této domněnky.¹¹³

V tomto období byl Orwell již velmi těžce nemocný. V roce 1947 nastoupil do nemocnice s tuberkulózou. Začal psát svůj další román, pracovně pojmenovaný *The Last Man in Europe*, což byl název, který měl symbolizovat posledního muže, který se odvážil postavit autoritám v totalitním státu. Vydavatel však trval na změně názvu. Orwell tedy přehodil poslední dvě číslice roku, ve kterém knihu psal, a nazval dílo *Nineteen Eighty-four*. V díle chtěl čtenářům odhalit fungování totalitních systému a následky, které takový režim přináší. Ihned po vydání dosáhl román velkého úspěchu u kritiky i čtenářů. Když se Orwell dozvěděl, že jeho kniha funguje jako varování před totalitními systémy, byl s výsledkem spokojen.¹¹⁴

Orwell věděl, že má málo času, než nemoci podlehne. Experimentální léčba, které se podrobil, nefungovala. Na smrtelné posteli se oženil se Soniou Brownell, která mu slíbila, že se postará o jeho syna. Díky tantiémům z Orwellových knih byli finančně zabezpečeni. V lednu 1950 Orwell zemřel a byl pohřben na kostelním hřbitově v Oxfordshiru.¹¹⁵

¹¹³ Taylor, s. 385-386

¹¹⁴ Sheldon, s.69 - 73

¹¹⁵ Tamtéž

2. Literárně historický kontext

George Orwell se narodil v roce 1903, což ho řadí mezi generaci autorů, která vyrůstala během první světové války, ale byla příliš mladá, než aby se války mohla přímo zúčastnit. Výsledkem byl jednak pocit ulehčení, ale zároveň i pocit viny, protože v bojích umírali chlapci jen o málo starší než oni.¹¹⁶

Orwell sám naznačuje, jak se muži z jeho generace cítili:

As the war fell back into the past, my particular generation, those who had been 'just too young', became conscious of the vastness of the experience they had missed. You felt yourself a little less than a man, because you had missed it. I spent the years 1922-27 mostly among men a little older than myself who had been through the war.¹¹⁷

Protože Orwellova generace dospěla v době poválečné deziluze a krachu na newyorské burze, bylo v nich probuzeno politické uvědomění. Ve svých dílech se pak často zabývali politickou situací a sociálními otázkami.¹¹⁸

Na konci druhé světové války George Orwell vydal jeden ze svých nejvýznamnějších politických románů, *Farma zvířat*¹¹⁹. V této knize se je patrná Orwellova snaha ukázat nebezpečí idealizace Stalina a jeho systému, k čemuž měli lidé v dané době sklony. Heslo *'All animals are equal'*, ke kterému bylo později připsáno *,but some animals are more equal than others'¹²⁰*, bylo pro Orwella symbolem zrady, které se Sovětský svaz dopustil.¹²¹

¹¹⁶Barnard, R. *Stručné dějiny anglické literatury*. Knižní klub. 1994. s. 184-198

¹¹⁷Orwell, G. *George Orwell: My Country Right or Left* [online]. c2014. [cit. 2014-11-20]. <http://orwell.ru/library/articles/My_Country/english/e_mcro>.

¹¹⁸Barnard, s. 184-198

¹¹⁹Orwell, G. *Animal Farm / George Orwell*[online]. c2014. [cit. 2014-09-13]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79a/complete.html>>.

¹²⁰ All animals are equal but some are more equal(z anglického jazyka přeložil Gabriel Gössel)

¹²¹Barnard, s. 184-198

3. Vybrané eseje

3.1 *Why I Write*

V eseji *Why I Write* Orwell vysvětluje, proč se stal spisovatelem.

Podle Orwella existují čtyři důvody, proč se člověk chce spisovatelem stát.

Prvním důvodem je egoismus. Člověk touží po uznání, chce po své smrti něco světu zanechat a být považován za chytrého. Dalším důvodem může být nadšení pro estetiku, kdy se autor snaží slovy zachytit krásu vnějšího světa nebo zážitek, který by neměl být zapomenut. Dále jsou to historické pohnutky, kdy autor chce zaznamenat fakta pro budoucí generace. Posledním důvodem je politický cíl, který je pro Orwella typický. Paradoxně však Orwell podotýká, že psaní za politickým účelem není jeho přirozeností, nýbrž výsledkem doby, ve které žije. V méně obtížném období by upřednostňoval první tři důvody, avšak po zkušenostech s válkou a kolonialismem měl potřebu psát literaturu, která otevírá lidem oči a je schopná měnit svět a společnost k lepšímu. Sám Orwell považuje knihy, které mají politický cíl, za svá nejlepší díla.

V této eseji Orwell také píše, že k psaní ho částečně přivedla i samota a pocit odlišnosti od ostatních.

*I was the middle child of three, but there was a gap of five years on either side, and I barely saw my father before I was eight. For this and other reasons I was somewhat lonely, and I soon developed disagreeable mannerisms which made me unpopular throughout my schooldays.*¹²²

*I think from the very start my literary ambitions were mixed up with the feeling of being isolated.*¹²³

¹²² Orwell, G. *Collected Essays, by George Orwell – part47* [online]. c2014.[cit. 2014-10-11].<<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79e/part47.html>>.

¹²³ Tamtéž

3.2 *A Hanging*

Této eseji Orwell popisuje popravu, které se jako člen policie v Barmě musel zúčastnit.

Společně s ostatními doprovázel odsouzence na popraviště a všiml si, že vězeň se vyhnul šlápnutí do louže. Hlavní hrdina si v tu chvíli uvědomil, že se chystají zabít člověka, který ještě neumírá, jak by člověk očekával, ale je stejně živý jako oni.

Když nastal okamžik popravu, odsouzenec začal vydávat hlasité rytmické zvuky, které přihlížející vyděsily. V momentě, kdy odsouzenec zemřel, a zvuky utichly, se všem ulevilo. Vypravěč se cítil provinile, že má téměř radost poté, co před ním zemřel člověk, ale nemohl si pomoci. Viděl, že i ostatní mají větší tendenci se smát.

Ostatní členové policie, kteří se popravu účastnili, na rozdíl od vypravěče považovali událost za pouhou rutinu, úkol dne, který je třeba splnit.

Čtenář nezná odsouzenecovo jméno, ani zločin, který spáchal. Orwell pouze popisuje jeho smrt. Autor ukazuje, jak nepředstavitelné je ukončit život člověka a jak špatné je, že většina lidí ho v okamžik popravu za sobě rovnou živou bytost ani nepovažuje.

Orwell také ukazuje, jak osamělý je člověk, který je jako jediný schopný si uvědomit hrůznost situace. Nemá nikoho, kdo by s ním jeho pocity sdílel a je nucen svým postavením jednat proti své přirozenosti.

3.3 *Shooting an Elephant*

Příběh *Shooting an Elephant* se odehrává v Barmě v době, kdy zde Orwell pracoval jako důstojník. Byl nadřízenými povolán, aby se postaral o uprchlého slona, který ničil domy a bazar. Po krátkém vyšetřování vypravěč zjistil, že je to slon ochočený a pracující, a tudíž má vysokou cenu. V okamžiku, kdy slon zabil člověka, nechal hlavní hrdina poslat pro pušku na slony. Domorodci se za ním

v očekávání shromáždili. Slon už byl klidný a vypravěč ho nechtěl zabít, ale cítil, že přesně to po něm domorodci chtějí. Nakonec neunesl tlak a slona zastřelil.

Autor v této eseji popisuje, jaký vliv na člověka má imperialismus. V době, kdy se příběh stal, vypravěč sice tajně nenáviděl své zaměstnání, Brity a jejich politiku, ale na druhou stranu měl zkušenosti a věděl, že výsměch domorodců, který je častý, maximálně ztěžuje Britům touhu si takový názor udržet. Sám vypravěč říká, že když vidí asijský obličej, který vypadá jako by byl stvořen k posměchu, netouží v dané chvíli po ničem jiném víc, než domorodce probodnout bajonetem.

All I knew was that I was stuck between my hatred of the empire I served and my rage against the evil-spirited little beasts who tried to make my job impossible.¹²⁴

Člověk časem začne přizpůsobovat své chování tak, aby se posměchu vyhnul.

Fakt, že Barmánci od vypravěče očekávali, že slona zastřelí, se pro něj stal rozhodujícím. Popisuje, jak rozdílný je strach, jaký by měl, pokud by slonovi čelil sám, a obavy z výsměchu, pokud by nyní ze své situace vycouval. Po zvážení všech argumentů se rozhodl slona zastřelit, přestože to byl čin, který mu byl odporný. Jeho jediný důvod je strach z posměchu.

V okamžiku, než se rozhodl slona zastřelit, si uvědomil, jaký je dopad imperialismu na člověka, který ho praktikuje.

I could feel their two thousand wills pressing me forward, irresistibly. And it was at this moment, as I stood there with the rifle in my hands, that I first grasped the hollowness, the futility of the white man's dominion in the East. Here was I, the white man with his gun, standing in front of the unarmed native crowd – seemingly the leading actor of the piece; but in reality I was only an absurd puppet pushed to and fro by the will of those yellow faces behind. I perceived in this moment that when the white man turns tyrant it is his own freedom that he destroys.¹²⁵

¹²⁴ Orwell, G. *Collected Essays, by George Orwell – part4* [online]. c2014. [cit. 2014-10-1]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79e/part4.html>>.

¹²⁵ Tamtéž.

Člověk by očekával, že jako Brit ve státě, který Británie ovládá, bude mít větší možnost volby, než domorodci. Ukázalo se však, že opak je pravdou. Ve snaze udržet si tvář se Britové uchylují k činům, jdoucím proti jejich přirozenosti. Protože jsou obyvateli státu, který si podrobil Barmu, jsou svázáni očekáváním a pravidly mnohem více, než obyvatelé státu kolonizovaného.

Hlavní hrdina je individuum přinucené jednat proti svému přesvědčení. Jeho postavení mu neumožňuje jednat tak, jak by chtěl. Jeho rozhodnutí nepatří jemu, nýbrž společnosti a systému. Vypravěč nakonec obětuje své čisté svědomí režimu, jehož je jako britský důstojník v Barmě součástí.

4. Nineteen Eighty-four

V díle 1984 George Orwell popisuje svět rozdělený do tří hlavních provincií: Oceánie, Eurasie a Eastasie. Hlavní hrdina knihy, Winston Smith, žije v Londýně, v provincii Oceánie. Není to ovšem Londýn takový, jak ho známe dnes, ani takový, jak ho znal Orwell. Je plný zchátralých bortících se domů a trosk po bombardování. Pouze impozantní budovy ministerstva zůstávají nepoškozené.

Oceánii zcela ovládá Strana¹²⁶, jejímž vůdcem je Velký Bratr. Obyvatelstvo je rozděleno do tří vrstev. Tyto vrstvy tvoří Vnitřní strana, která ve státě rozhoduje, Vnější strana, jejíž každý člen je pod neustálým dohledem Vnitřní strany, a Proletáti¹²⁷, nejnižší vrstva obyvatelstva, žijící v chudobě a chaosu, ale na druhé straně je do jisté míry svobodná.

Stranu tvoří čtyři ministerstva - Ministerstvo lásky, hojnosti, pravdy a míru¹²⁸. Zákony v podstatě neexistují, jsou však uplatňovány ve formě ‚nařízení‘ a ‚doporučení‘ a každý člen Strany si je vědom toho, že za jakýkoliv přestupek může být potrestán smrtí nebo nucenými pracemi. Ministerstva kontrolují veškerou činnost členů strany. Každý člen má ve svém bytě instalovanou obrazovku, která nejenže nepřetržitě vysílá, ale zároveň přijímá. Z tohoto důvodu si každý člověk musí být vědom toho, že může být v kterémkoliv okamžiku sledován nejobávanější institucí - Ideopolicí¹²⁹. Potrestány mohou být nejen činy, ale i jakákoliv myšlenka, která odporuje zájmům Strany. ‚Thoughtcrime‘ je považován za jeden z nejhorších zločinů. Členové strany si tak musí dávat pozor nejen na své činy a slova, ale i na výraz v obličeji.

Život v Oceánii je plný paradoxů, což se odráželo i v heslech strany, která zní:

*Válka je mír. Svoboda je otroctví. Nevědomost je síla.*¹³⁰

¹²⁶ Party (z anglického jazyka přeložila Eva Šimečková)

¹²⁷ Proletarians

¹²⁸ Ministry of Love, Plenty, Truth and Peace

¹²⁹ Thought Police

¹³⁰ War is peace. Freedom is slavery. Ignorance is strength.

Podle těchto tří zásad lidé žili. Oceánie byla nepřetržitě ve válce s jednou či s druhou velmocí. Lidé žili v neustálém strachu. Nenáviděli svého nepřítele a navíc tato nenávist byla podporována Stranou. Lidé tak měli cíl, proti kterému mohli svůj hněv zaměřit, čímž byla Strana postavena do pozice ochránce, kterému se lidé byli nuceni podřídit, pokud chtěli zůstat v bezpečí.

Svoboda v Oceánii neexistovala. Lidé žili v otroctví. Strana jim poskytovala iluzi svobody, kterou lidé museli přijmout. V opačném případě by se dopustili zločinu.

Třetí heslo, Nevědomost je síla, v podstatě odkazovalo na fakt, že člověk, který si neuvědomuje svou situaci, je snadno ovladatelný a neschopný tuto situaci změnit.

Podobné paradoxy byly součástí pravidel politického systému Oceánie–Anglického socialismu („Angsocu“). Strana mohla kdykoliv změnit minulost. Obyvatelé byli nuceni tato fakta přijmout. Za tímto účelem bylo vytvořeno podvojně myšlení, „doublethink“, na jehož základě bylo možné ovládat skutečnost. Orwell proces podvojněho myšlení popisuje následovně:

To know and not to know, to be conscious of complete truthfulness while telling carefully constructed lies, to hold simultaneously two opinions which cancelled out, knowing them to be contradictory and believing in both of them, to use logic against logic, to repudiate morality while laying claim to it, to believe that democracy was impossible and that the Party was the guardian of democracy, to forget whatever it was necessary to forget, then to draw it back into memory again at the moment when it was needed, and then promptly to forget it again: and above all, to apply the same process to the process itself.¹³¹

Kdykoliv to okolnosti vyžadovaly, Strana mohla změnit veškeré hmatatelné důkazy jakékoliv události či existence kteréhokoliv člověka. Pravda zůstávala pouze ve vzpomínkách lidí, kteří však nemohli obvinít Stranu ze lži a ze strachu, že budou přistiženi, nemohli ani svěřit svoje pochyby nikomu jinému. Každý z obyvatel Oceánie tak žil ve svém vlastním osamělém světě, kde si nikdy

¹³¹Orwell, G. *Nineteen Eighty-four* / George Orwell[online]. c2014. [cit. 2014-1-12]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79n/complete.html>>.

nemohl být jistý, zda jsou pravdivé jeho vzpomínky nebo zda říká pravdu Strana, ostatní lidé a dokumenty.

Strana kontrolovala nejen fyzickou, ale i psychickou stánku osob. Snažila se vytvořit nový jazyk, ‚newspeak‘. Podstatou tohoto jazyka bylo postupné ničení slov, která nebyla nezbytně nutná k vyjádření myšlenky. Do budoucnosti se Strana chystala dovést tento extrém ještě dál, omezením jazyka zúžit lidské myšlení natolik, že už ideozločin nebude možný, protože nebudou existovat žádná slova, s jejichž pomocí by bylo možné kacířský názor vyjádřit.

Orwell také naznačuje nebezpečí technologie, která by snadno mohla být zneužita, a to jak k neustálému sledování, tak k prohloubení uniformity. V Oceánii nebylo možné vyjádřit vlastní individualitu, jakákoliv umělecká činnost neexistovala. Veškeré knihy, písně byly vytvářeny stroji.

Hodnoty jakými jsou přátelství či láska téměř neexistují. Strana nedá páru povolení k svatbě žádnému páru, u kterého se zdá, že by mohl být do sebe zamilovaný. Jejich vztah by pak mohl změnit priority a jejich povinnost vůči státu by již nemusela být na prvním místě. I zakládání rodiny se tak stává pouze službou státu.

Děti se často stávají členy různých organizací, kde jsou vycvičeny tak, aby se staly věrnými přívrženci Strany. Uctívají Velkého bratra, provolávají stranická hesla, pořádají oslavné průvody. Je v nich budována nenávist ke všem nepřátelům Strany, především pak k lidem, kteří se dopustí ideozločinu.

Podarí-li se dítěti přistihnout někoho při činnosti, která by mohla být považovaná za protistranickou, je veřejně prohlášeno za ‚dětského hrdinu.‘ Nebylo tedy výjimkou, když děti tajně pozorovaly a poslouchaly své rodiče a poté je udávaly Ideopolicii.

Hlavní hrdina, Winston, nemá žádné přátele, i přátelství je nemožné uchovat. Vzhledem k tomu, že je každý občan neustále sledován, nemá nikdy příležitost promluvit s jiným člověkem upřímně, a navázat tak hlubší vztah. I kdyby se někomu na okamžik podařilo uniknout všudypřítomným obrazovkám a mikrofونům, svěřit někomu své pochyby o Straně je příliš riskantní. Straně se tak podařilo předejít vytváření skupin a organizací, které by se pak mohly stát příčinou jejího svržení.

Jediné emoce, které jsou Stranou schvalovány a podporovány, je strach, nenávist k nepřátelům Oceánie, a věrnost státu.

Na nenávist byl v Oceánii kladen důraz. Pravidelně byly pořádány ‚Dvě minuty nenávisti‘¹³². Zaměstnanci ministerstva se scházeli v místnosti, kde jim na obrazovce byly promítány proslovy nepřátel Oceánie a záběry na nepřátelské armády. Oceánie střídavě, a možná i fiktivně, válčila s jednou či druhou světovou velmocí, přičemž Strana pokaždé předstírala, že současný nepřítel Oceánie byl jejím nepřítelem od nepaměti. Hlavním nepřítelem Strany byl Emmanuel Goldstein. Původně byl jejím členem do té doby, než ji zradil a obrátil se proti ní. V programu ‚Dvě minuty nenávisti‘ vždy pronášel kacířské názory, týkající se svobody. Goldsteinovy proslovy byly tak prvoplánově zaměřeny proti Straně, že jeho osoba byla pravděpodobně vytvořena Stranou, aby lidé měli možnost svou nenávist zaměřit na určitý cíl. Po Goldsteinově proslovu obvykle promlouval Velký bratr. Členové Strany měli naučené chování, kterým reagovali na určité části programu. V okamžiku, kdy se na obrazovce objevila Goldsteinova tvář, lidé na obrazovku házeli předměty a nenávistně křičeli. Po proslovu Velkého bratra se všichni uklidnili. Pokud někdo nereagoval tak, jak se očekávalo, mohl být podezříván z ideozločinu.

4.1 Hlavní postavy

4.1.1 Winston

Winstonovi je třicet devět let. Je hubený, projevuje se na něm život v duševním i fyzickém strádání. Nepamatuje si téměř nic ze svého dětství. Strana tolikrát změnila minulost, že již není schopen rozhodnout, která z minulostí je ta pravdivá. Nemá nikoho, s kým by o tom mohl mluvit. Je přemýšlivý. Pravděpodobně jako jeden z mála je schopen si uchovat určitou individualitu. Stranu nenávidí, a přestože se jako všichni ostatní Straně podřizuje, do určité míry stále přemýšlí jiným způsobem, než by si Strana přála.

¹³² Two Minutes Hate

Okamžik, který pravděpodobně rozhodl o tom, kam bude jeho život dál směřovat, byl ten, kdy se rozhodl začít si psát deník. Částečně ho k tomu dovedl sešit, který si koupil v krámku se starožitnostmi. Členům Strany nebylo doporučováno nakupovat v běžných obchodech, ale toto pravidlo nebylo striktně dodržováno, protože tyto obchody byly jediným místem, kde bylo možné sehnat některé předměty, které byly nutné k životu. Winston si sešit koupil z náhlého popudu. Bylo to zboží, které se už mnoho let nevyrábělo. Představoval pro něj něco tajemného, minulost ukrytou v podvědomí, která ho fascinovala.

This was not illegal (nothing was illegal, since there were no longer any laws), but if detected it was reasonably certain that it would be punished by death, or at least by twenty- five years in a forced- labour camp.¹³³

Čin, který představovalo psaní deníku, byl závažný na několika rovinách. Psát rukou nebylo zvykem. Vše, co bylo potřeba zaznamenat, se diktovalo do „speakwritu“. Kdyby se o to ovšem někdo pokusil, obrazovky by zachytily jeho hlas. Proto už samotné psaní obyčejným perem na papír byl rebelský čin.

Také to znamenalo, že Winston byl bez vědomí Strany schopen zaznamenat minulost. Pokud by se Strana později rozhodla minulost opět změnit, Winstonovi by stále zůstal v ruce hmatatelný důkaz, který by nebyl zničen. Pravdivá minulost by tak neexistovala pouze v jeho vzpomínkách. Paradoxně by už tohle byl dostatečný důvod k potrestání. Kdyby byl přistižen, téměř by nezáleželo na tom, co do deníku napsal. Do deníku psal cokoli, co mu v dané chvíli přišlo na mysl, vše, co by v jiné situaci mohl říct přátelům. To, že si začal vést deník i přes nebezpečí, o kterém věděl, že mu hrozí, vypovídá o tom, jakou důležitost pro něj psaní deníku představovalo. Jeho opovržení a znechucení překročilo hranici, kdy by ještě byl tyto pocity schopen držet v sobě. I přes hrozbu trestu smrti napsal do deníku

PRYČ S VELKÝM BRATREM

¹³³ Orwell, G. *Nineteen Eighty-four* / George Orwell [online]. c2014. [cit. 2014-1-12]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79n/complete.html>>.

Od tohoto okamžiku si byl Winston jistý, že bude odhalen. I kdyby tato slova nikdy nenapsal, dopustil se ideozločinu, a tedy ho čekal trest. To mělo pravděpodobně vliv na mnoho rozhodnutí, která později udělal, a na nebezpečí, kterým se dobrovolně vystavil. Věděl, že pro něj již neexistuje naděje.

4.1.2 Julie

Julie je Winstonova milenka. Než se poznali osobně, Winston ji považoval za členku Ideopolicie. Když o něho poprvé projevila zájem, jeho první myšlenka byla, že je pro podezřelý a Strana se ho snaží odhalit. Toto podezření se však rozplynulo v okamžiku, kdy mu tajně předala papírek se vzkazem *Miluji tě*.

Skutečnost, že se zpočátku domníval, že Julie se ho snaží zkontaktovat z politických důvodů, vypovídá mnoho o jeho povaze i o politickém systému. Když však zjistil, že Juliiin důvod je mnohem osobnější a lidštější, znamenalo to pro něho naději, důvod, proč zůstat naživu. V tom okamžiku začal doufat, že se jeho tušení nevyplní a ideozločin, jehož se dopustil psaním deníku, nebude odhalen.

Julie se v mnoha ohledech od Winstona lišila. Nenáviděla Stranu, stejně jako on, ale Winston považoval situaci, ve které se nacházel, za problém současné společnosti, přemýšlel o tom, jakým způsobem by bylo možné tento stav změnit, a to i přesto, že ve změnu k lepšímu prakticky ani nedoufal. Julie byla, stejně jako Winston, dostatečně inteligentní na to, aby si uvědomila bezvýchodnost své situace, ale na rozdíl od něho se s ní smířila. Dopouštěla se jen malých zločinů. Navenek se vydávala za věrnou, až fanatickou přívrženkyni Strany, což jí poskytovalo možnost získávat od života malá potěšení, aniž by vzbudila podezření. Jedním z těchto malých rebelských činů bylo i kontaktování Winstona. Byla si vědoma nebezpečí, jakému se vystavuje. Rozhodla se ale přesto risk podstoupit, protože v opačném případě by její život neměl žádný smysl. Winstonovi prozradila několik způsobů, kterými lze obejít neustále pronásledování Strany, dokázala sehnat nedostatkové zboží, svěřila se mu, že několikrát měla sex se členy Strany jen proto, že jí přinášelo uspokojení se proti Straně tímto způsobem vzbouřit. Dokázala v životě najít malá potěšení. Přestože by změnu systému samozřejmě uvítala, byla se svým životem příliš

spokojena, než aby ho riskovala tím, že se bude snažit o změnu. Na rozdíl od Winstona nevěřila, že by mohlo dojít k jejímu odhalení. Domnívala se, že Stranu tajně nenávidí každý a jediný důvod, proč ostatní neporuší pravidla je ten, že mají strach. Nedovedla pochopit Winstonovu představu o důležitosti pravdy. Bylo to něco, co nepovažovala za důležité. Jediné, co pro ní mělo význam, bylo její vlastní potěšení, které mohla v daný okamžik získat. Pro Winstona měly význam ideje. Bylo pro něho důležité, co se stalo v minulosti a co se Strana pokoušela změnit a zatajit. Právo znát pravdu a mít pravdivé vzpomínky pro něho symbolizovaly svobodu. Když se v jednom rozhovoru s Julií dozvěděl, že podle jejího názoru byla Oceánie vždycky ve válce s Eurasíí (což tvrdila Strana), vyděsilo ho to, protože si uvědomil, kam až sahá moc Strany. Uvědomil si, že když lidé nebudou pozorní, budou jejich vlastní vzpomínky změněny, aniž by vědomě použili *doublethink*.

Winstonovi přinášel vztah s Julií naději. Našel v ní spřízněnou duši, někoho, s kým mohl sdílet ideje, které se dříve neodvážil vyslovit. Pomohla mu v jeho samotě. Navíc se mu líbila myšlenka, že Julie již v minulosti měla vztah se členy Strany. Doufal, že Strana je ve skutečnosti prohnílá a že jsou všichni zkažení, což by se mohlo stát příčinou jejího pádu. Vědomí, že svým vztahem s Julií přispívá ke korupci strany, pro něj byla stejně uspokojivá jako samotný vztah.

'Listen. The more men you've had, the more I love you. Do you understand that?'

'Yes, perfectly.'

'I hate purity, I hate goodness! I don't want any virtue to exist anywhere. I want everyone to be corrupt to the bones.'

*'Well then, I ought to suit you, dear. I'm corrupt to the bones.'*¹³⁴

¹³⁴ Orwell, G. *Nineteen Eighty-four* / George Orwell [online]. c2014. [cit. 2014-1-12]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79n/complete.html>>.

4.1.3 O'Brien

Další zajímavou a důležitou postavou je O'Brien. Je členem Vnitřní Strany. Již na začátku knihy O'Brien Winstona zaujme, protože se domnívá, že v jeho obličejích vidí inteligenci a porozumění. Na okamžik má pocit, že O'Brien cítí stejnou averzi vůči Straně a systému jako on sám. To si ovšem vyvozuje pouze z několikasekundového pohledu, protože jakýkoliv jiný kontakt může být příliš riskantní.

*Winston knew - yes, he knew! - that O'Brien was thinking the same thing as himself. An unmistakable message had passed. It was as though their two minds had opened and the thoughts were flowing from one into the other through their eyes. 'I am with you,' O'Brien seemed to be saying to him. 'I know precisely what you are feeling. I know all about your contempt, your hatred, your disgust. But don't worry, I am on your side!'*¹³⁵

Přestože si Winston nemůže být jistý, zda je O'Brien nepřítelem nebo spřízněnou duší, stává se pro něj symbolem revoluce a možnosti změny. Postupně si je čím dál tím jistější, že on a O'Brien jsou na stejné straně, přestože pro to neměl žádný hmatatelný důkaz.

Poté, co si O'Brien všimne Winstonova zájmu, pozve ho k sobě domů. Naznačí mu, že je členem Bratrstva, které bojuje proti Straně. Winston se rozhodne se do boje zapojit. Bratrstvo tvoří systém, kde každý člověk zná pouze několik dalších členů, takže v případě, že by byl zatčený, nemůže prozradit nikoho dalšího. Následkem je, že nikdo nevěděl, jak moc je Bratrstvo rozšířené. O'Brien Winstonovi prozradil, že každý člen Bratrstva je povinen si přečíst Knihu, která by měla členům objasnit principy společnosti, ve které žijí. Winstona překvapilo, že názory, které Kacířská kniha obsahuje, jsou v podstatě stejné jako ty, které on sám zastával.

Nakonec se ukázalo, že O'Brien je ve skutečnosti věrným přívržencem Strany, který se pouze snažil nalákat Winstona a Julii do pastí, aby pak byli odhaleni jako zrádci.

¹³⁵ Orwell, G. *Nineteen Eighty-four* / George Orwell [online]. c2014. [cit. 2014-1-12]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79n/complete.html>>.

O'Brien za Winstonem několikrát přišel do cely, kam byl zavřen a kde byl mučen Stranou. Na Winstonovu otázku, zda dostali i jeho, odpověděl: *Mě dostali už dávno*, což by mohlo znamenat, že i O'Brien byl kdysi rebelem, jemuž Strana dokázala vymýt mozek a dostat ho na svou stranu. To, že by systém mohl dostat i člověka tak silného a inteligentního, jako byl O'Brien znamenalo, že jakýkoli boj proti Straně je marný, protože i ten nejlepší člověk bude nakonec zlomen.

4.2 Totalitní systémy

Totalitní režim je takový režim, kde vláda kontroluje nejen ekonomické a politické záležitosti, ale i soukromé životy občanů, včetně jejich víry a morálních hodnot. Největší prioritou pro každého občana je pak povinnost, kterou má ke státu.¹³⁶

Podle Arendtové (*Původ totalitarismu*) totalitní systémy zcela závisí na organizování mas lidí. Přestávají zde existovat třídy, kdy by skupiny lidí měly společný zájem.¹³⁷

„Masový člověk“ je charakterizován pocitem vlastní bezvýznamnosti a nahraditelnosti. Nemá žádný vyhraněný politický názor ani zájem, který by ho spojoval s určitou skupinou lidí. Skupiny se tak neorganizují, netvoří třídy a lidé nevstupují do politických stran. Takové lidi lze snadněji ovládat a organizovat.¹³⁸

Nástrojem používaným k získávání mas je propaganda. Strana vytváří lži, které odpovídají jejímu cíli. Na těchto lžích trvá i v případě, že jsou konfrontovány s realitou, která podává důkazy o opaku. Poté, co strana získá totalitní moc, nahrazuje propagandu násilím a terorem.¹³⁹

Orwellův antiutopický stát odpovídá totalitnímu režimu ve všech ohledech. Člověk je součástí masy, která je ve všech směrech ovládána Stranou. Strana je schopna měnit realitu a to i tváří v tvář faktům, která této vytvořené realitě odporují. Život jedince je bezvýznamný. Orwell dokonce přišel s termínem *vaporizace* – vypaření. Kdykoliv se člověk stal pro Stranu nepohodlným, Strana ho mohla nechat zmizet. Zmizel nejen člověk samotný, ale i veškeré záznamy o jeho existenci, a tím jako by přestal existovat i ve vzpomínkách lidí.

Orwell se snaží upozornit na nebezpečí totalitního systému. Stejně jako v Sovětském svazu v době, kdy Orwell knihu napsal, i zde je jednou

¹³⁶ *Totalitarianism definition of Totalitarianism in the Free Online Encyclopedia* [online]. c2013[cit. 2014-09-08]. <<http://encyclopedia2.thefreedictionary.com/Totalitarianism>>.

¹³⁷ ARENDOVÁ, H. *Původ totalitarismu I – III*. Praha: Oikoymenh, 1996, s.436 – 437

¹³⁸ Tamtéž, s.436 – 437

¹³⁹ Tamtéž, s.473 - 474

z nejobávanějších institucí tajná policie, která byla z kohokoliv schopná vynutit doznání i k těm činům, které daný člověk spáchat nemohl.

4.3 Nineteen Eighty-four a existencialismus

Filozofie existencialismu je definovaná vztahem existence a esence. Podle Sartra existence předchází esenci. Je to názor, který popírá tradiční filozofie, které naopak tvrdí, že esence předchází existenci, že je nám dána jakási přirozenost, která předurčuje naše budoucí volby.¹⁴⁰

Podle existencialistů jsme vrženi do existujícího světa bez jakékoliv podstaty. Je to svět, který je mimo naši kontrolu, a který jsme si nevybrali. Objektivní svět kolem nás nemá žádná pravidla ani zásady, ty vychází z jednotlivců. Je nám dána absolutní svoboda a je naší zodpovědností si na základě našich voleb vytvořit vlastní esenci, najít si subjektivní hodnoty. Jediná povinnost, kterou máme, je jednat autenticky.¹⁴¹

Tato teorie je naprosto neslučitelná s principy totality. Conquest ve své definici totalitního systému uvádí, že autority usilují o kontrolu všech aspektů veřejného i osobního života člověka.¹⁴²

To, že nám vnější svět nepřináší žádné hodnoty, ovšem neznamená, že je nám dovoleno jednat sobecky a pouze za účelem vlastního prospěchu. Naše činy nejsou omezovány vnějším světem, nýbrž volbami, které jsme my a ostatní lidé učinili, což opět není v totalitním režimu, kde jsou pravidla jasně daná vnějším světem, možné.¹⁴³

Chceme-li mít absolutní svobodu, musí naše činy být objektivní a nezávislé na subjektivních zájmech, od kterých se musíme oprostit. Naši lidskou přirozenost bychom si měli vybrat tak, aby přinášela prospěch i ostatním lidem. Chceme-li být svobodní, musíme chtít svobodu i pro ostatní individua. V podstatě musíme jednat tak, jak bychom chtěli, aby jednali i ostatní.¹⁴⁴

¹⁴⁰ Banach, D. *Existentialism* [online]. c2006 [cit.2014-09-30].
< <http://www.anselm.edu/homepage/dbanach/sartreol.htm>>.

¹⁴¹ Tamtéž

¹⁴² Conquest, R. *Reflections on a Ravaged Century*. W.W. Norton & Company, 2000, s.74.

¹⁴³ Banach

¹⁴⁴ Tamtéž

Sartre si ve svém díle *Existencialism and Human Emotions* také klade otázku, co je štěstí. Žijeme ve světě, který je mimo naši kontrolu. Vzniká zde tedy kontrast se svobodou, kterou máme. Nemůžeme doufat, že nám takový svět přinese štěstí a smysl života. Chceme-li být šťastní, musíme se omezit pouze na to, co jsme schopni mít pod kontrolou. To, že v okolním světě neexistují žádná pravidla a hodnoty znamená, že pocit štěstí vychází z nás.¹⁴⁵

Teorie existencialismu je tedy v absolutním protikladu k principům totalitního systému, kde svoboda neexistuje a možnost volby, o které existencialismus mluví, je téměř neexistující.¹⁴⁶

¹⁴⁵ Banach

¹⁴⁶ Tamtéž

4.4 Oceánie jako dystopie

Oceánie je příkladem dystopie. Je totalitním státem, ve kterém politický systém utlačuje podřazené třídy a umožňuje třídám nadřazeným zbytek obyvatelstva využívat.¹⁴⁷

V některých ohledech se Oceánie ovšem od typického vyobrazení antiutopické společnosti liší. Systém není postaven na protikladu ‚dobra‘ a ‚zla‘, ale spíše na konfliktu mezi individui nadřazenými a podřazenými.¹⁴⁸

Přestože Winston říká, že jediná naděje na svržení systému leží v Prolétech, kteří byli schopni si uchovat morální zásady a lidskost, vlastnosti cizí Vnější i Vnitřní straně. Zároveň podotýká, že Proléti jsou masa neschopná samostatného myšlení, a která svůj úděl přijímá jako přirozený.

Ani Vnější strana zcela neodpovídá organizaci, která využívá svého nadřazeného postavení a vykořisťuje Proléty. Winston své kolegy popisuje jako snadno ovlivnitelné a postrádající dostatečnou inteligenci potřebnou k utvoření si vlastního názoru. To, co Winstona od ostatních odlišuje, je inteligence a schopnost kritického myšlení. Sám sebe tedy částečně považuje za nadřazeného ostatním ve své třídě. Stejně jako Winston, který díky své inteligenci vybočuje z řad Vnější strany, tak i O'Brien se ze stejného důvodu odlišuje od ostatních z Vnitřní strany, a může tak být považován za osobu nadřazenou.¹⁴⁹

Orwell ve své knize tedy spojuje individua nadřazená, namísto spojení ‚dobra‘ s dobrem, které reprezentuje střední a pracující třída. Očekávané spojení Winstona a Prolétů by bylo nemožné, protože podřazené a nadřazené osoby mají jen málo společného.¹⁵⁰

¹⁴⁷ Resch, R.P. *Utopia, Dystopia, and the Middle Class in George Orwell's Nineteen Eighty-Four*. In *Boundary 2* Vol. 24, No. 1, Spring. Duke University Press. 1997. s.153-157

¹⁴⁸ Tamtéž s.153-157

¹⁴⁹ Tamtéž s.153-157

¹⁵⁰ Tamtéž s.153-157

Centrální konflikt Winstona a O'Briena tedy není antitotalitní boj dobra se zlem, protože oba jsou členové vyšší třídy a navíc jsou si v mnoha ohledech velmi podobní.¹⁵¹

¹⁵¹ Resch, s. 153-157

5. Burmese Days

Přestože doba, ve které byl Orwellův první román napsán, ukazuje na koloniální literaturu, knihou se prolínají výrazně anti-imperialistické názory, díky kterým ji můžeme považovat za postkoloniální.

Často se zde vyskytují stereotypy typické pro koloniální literaturu – kolonizovaná země je necivilizovaná a zpátečnická a vyspělí kolonizátoři přinesou kulturu a pokrok. Barmánci ovšem nejsou schopni ocenit britský přínos. Technologii neumí správně používat a veškerá jejich snaha se přizpůsobit z nich dělá jen špatné kopie Angličanů.

Ovšem přestože jsou Barmánci popsáni typicky jako lidé líní, zbabělí a posedlí násilím a chtíčem, Orwell ve svém románu také naznačuje, že tyto vlastnosti sem mohly být přineseny až britskými kolonizátory. Oproti typické koloniální literatuře Orwell popisuje kolonizátory i domorodého obyvatelstvo tak, že se korupce a špatné lidské vlastnosti vyskytují na obou stranách.

Děj knihy Barmské dny se odehrává v malém barmském městě Kyauktada ve dvacátých letech dvacátého století. Přestože je to město fiktivní, bylo pravděpodobně založeno na městě, ve kterém sám Orwell pracoval jako imperiální policista.

Hlavním motivem prolínajícím se celou knihou je nadřazenost britských kolonizátorů nad domorodým obyvatelstvem a propast, která existovala mezi bílými a Barmánci. Britové v podstatě zavedli neoficiální systém, který rozděluje obyvatele Barmy na sociální třídy, z nichž se žádným způsobem nelze vymanit. Evropané své jednání ospravedlňovali faktem, že přinesli do Barmy civilizaci a tak osvobodili domorodce od jejich divošského stylu života.

Nespravedlnost tohoto uspořádání se odráží v osudu hlavní postavy knihy, Angličana Floryho, který je jako jediný schopen si uvědomit nemorálnost jednání Evropanů, a z jehož pohledu čtenář sleduje situaci.

5.1 Flory

Flory se od ostatních Britů v Barmě zásadně lišil. Jeho názory nebyli strnulé a stereotypní, což bylo pro jeho kolegy typické. Byl přemýšlivý, rád četl a měl schopnost vhledu do lidského charakteru.

Narodil se s velkým mateřským znaménkem na levé tváři a tato skutečnost poznamenala jeho život už od dětství. Jako dítě se musel vyrovnávat s posměšky spolužáků. Byl schopen si vydobýt určitý respekt, ale existence znaménka si byl neustále vědom, a to obzvláště v situacích, kdy hrozila konfrontace s ostatními nebo jiná nepříjemná situace. Částečně to také mohl být důvod, proč se ve společnosti ostatních cítil nesvůj a čím dál více vyhledával samotu.

*The first thing that one noticed in Flory was a hideous birthmark stretching in a ragged crescent down his left cheek, from the eye to the corner of the mouth. Seen from the left side his face had a battered, weebegone look, as though the birthmark had been a bruise — for it was a dark blue in colour. He was quite aware of its hideousness. And at all times, when he was not alone, there was a sidelongness about his movements, as he manoeuvred constantly to keep the birthmark out of sight.*¹⁵²

V mládí Flory neplánoval zůstat v Barmě celý život. Byla to prozatímní práce, kterou mu zajistili rodiče. Několikrát plánoval návrat do Anglie. Nejdříve mu v tom zabránila náhoda. Vypukla válka a jeho zaměstnání mu dávalo záminku se jí vyhnout. Později, když se chystal na dovolenou domů, se v zaměstnání stala nehoda, která vyžadovala jeho okamžitý návrat. Přestože po Anglii toužil, částečně se mu i ulevilo. Když Anglii před lety opouštěl, byl plný potenciálu, všichni věděli, že má předpoklady něčeho dosáhnout. Léta, která strávil v Barmě, ho změnila. Zestárl, jeho vzhled byl zanedbaný, jeho kůže najednou měla barvu typickou pro Evropany žijící v jihovýchodní Asii. Změnila se i jeho osobnost. Navykl si na mládenecký život, měl svoje zvyky, stejně jako jeho

¹⁵²Orwell, G. *Burmese Days* / George Orwell [online]. c2014. [cit. 2014-12-18]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79b/complete.html>>.

kolegové nadměrně pil, zpohodlněl. Přestože se chtěl vrátit do Anglie, najednou si uvědomoval, že by se tam cítil nepatřičně. Věděl, že by vše mohl změnit, ale od doby, kdy byl donucen k předčasnému návratu z dovolené, již nikdy nesebral odvalu potřebnou k návratu domů. Jeho rodiče zemřeli a on už neměl důvod se vracet. Jeho domovem se stala Barma.

Jeho vztah k Barmě byl nejednoznačný. Nenáviděl pozici, ve které se jako britský kolonizátor nacházel, neschvaloval chování, které se od něho očekávalo. Neměl rád horko, nesnášel barmské jídlo a věděl, že jakékoliv strava z Evropy je v Barmě nepoživatelná. Na druhou stranu se naučil oceňovat krásu barmské přírody, byl fascinován domorodými zvyky.

To, po čem toužil nejvíce ze všeho, byl člověk, se kterým by svoje pocity mohl sdílet.

*The pigeon rocked itself backwards and forwards on the bough, swelling out its breast feathers and laying its coralline beak upon them. A pang went through Flory. Alone, alone, the bitterness of being alone! So often like this, in lonely places in the forest, he would come upon something — bird, flower, tree — beautiful beyond all words, if there had been a soul with whom to share it. Beauty is meaningless until it is shared. If he had one person, just one, to halve his loneliness!*¹⁵³

Chtěl si najít manželku, která by ho pochopila a založit si rodinu nebo alespoň přítele, kterému by se mohl svěřovat. Jediný člověk, kterému byl blízký, byl Dr. Veraswami. Ten byl však domorodcem a jeho mentalita se natolik lišila od evropské, že nebyl schopen plně pochopit myšlenky, o kterých s ním Flory hovořil.

Najít si blízkého člověka mezi Brity nepřicházelo v úvahu. Flory byl dostatečně inteligentní, aby věděl, že ani Evropané v Barmě nežijí jednoduchý život. Jejich plat je nedostatečný, jejich práce téměř zbytečná, a po návratu domů do důchodu jsou z nich trosky se zničenými játry, vyprávějící příběhy o zemi, kterou žádný Evropan nepochopí. Floryho znechucení systémem a Evropským klubem však už zašlo tak daleko, že nedokázal být objektivní.

¹⁵³Orwell, G. *Burmese Days* / George Orwell [online]. c2014. [cit. 2014-12-18]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79b/complete.html>>.

Ponořil se proto do čtení knih a pěstoval si názory, jež nemohl sdílet s ostatními.

*So he had learned to live inwardly, secretly, in books and secret thoughts that could not be uttered.*¹⁵⁴

Tento zvyk ještě více rozšířil propast mezi ním a ostatními lidmi a vedl k hlubšímu odcizení.

Flory se často pozastavoval a přemítal nad svým životem. Nebyl totiž znechucen pouze systémem, ale i sebou samým:

*'Cur, spineless cur,' Flory was thinking to himself; without heat, however, for he was too accustomed to the thought. 'Sneaking, idling, boozing, fornicating, soul-examining, self-pitying cur. All those fools at the Club, those dull louts to whom you are so pleased to think yourself superior — they are all better than you, every man of them. At least they are men in their oafish way. Not cowards, not liars. Not half-dead and rotting. But you —'*¹⁵⁵

5.2 Morální kvality

Flory se často ve svých myšlenkách zabýval otázkami morálky. Byl si vědom, co je správné a co ne, ale nebyl vždy schopen podle svého přesvědčení jednat.

Příkladem může být scéna, která se odehrála v Evropském klubu. Vládní komisař naznačil členům Evropského klubu v Kyauktadě, že by bylo vhodné zvolit si mezi sebe Barmance. Jeho členství by bylo v podstatě pouze symbolické. Evropský klub by projevil dobrou vůli, částečně tak popřel rasistické sklony a vybranému domorodci, přestože by do klubu nedocházel, by se výrazně zvýšila prestiž mezi Barmanci. Flory, který měl jako jediný mezi domorodci přátele a dokázal s nimi jednat jako s lidmi, ne jako s podřadnou

¹⁵⁴ Orwell, G. *Burmese Days* / George Orwell [online]. c2014. [2014-12-18]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79b/complete.html>>.

¹⁵⁵ Tamtéž

rasou, neměl s přijetím domorodce do klubu problém. Ostatní členové však byli silně proti. Byli pyšní na skutečnost, že právě jejich klub si udržel ‚čistotu‘.

Pro domorodce by znamenalo zvolení do klubu nejvyšší možnou poctu, trvalé bezpečí a prestiž, jak Florymu popisoval jeho domorodý přítel Dr. Veraswami, který měl mezi domorodci své nepřátele.

‘My friend, in these matters prestige iss everything. It iss not that U Po Kyin will attack me openly; he would never dare; it iss that he will libel me and backbite me. And whether he iss believed or not depends entirely upon my standing with the Europeans. It iss so that things happen in India. If our prestige iss good, we rise; if bad, we fall. A nod and a wink will accomplish more than a thousand official reports. And you do not know what prestige it gives to an Indian to be a member of the European Club. In the Club, practically he ISS a European. No calumny can touch him. A Club member iss sacrosanct.’¹⁵⁶

Členové klubu se dohodli, že odmítnou návrh na přijetí domorodého člena, což nebylo pro Floryho nic překvapivého. Rozhodli se to však udělat způsobem, který domorodce nepokrytě urážel. Vyvěsili veřejný dopis, ve kterém bylo původně použito slovo ‚negr‘. Slovo bylo tenkou čarou přeškrtnuto a opraveno na ‚domorodec‘. Flory s dopisem zásadně nesouhlasil, ale neodvažoval se jít proti názoru ostatních. Věděl, že kdyby se jim postavil, mohl nejenom zařídít, aby bylo odmítnutí vyjádřeno vhodnějším způsobem, ale pravděpodobně by i prosadil členství svého domorodého přítele Dr. Veraswamiho. Bylo by to ovšem za cenu hádky, o které si byl jist, že by se strhla, a jemu se hádání hnusilo do té míry, že se raději podepsal pod veřejnou urážku svého jediného přítele a věděl, že se o tom doktor dozví. Doktor by mu to samozřejmě nezazlíval, naopak by ho pravděpodobně v jeho rozhodnutí podpořil, ale pro Floryho to byl další důkaz vlastní neschopnosti a zbabělosti.

Flory se do podobných situací dostával poměrně často. Byl si vědom nemorálního jednání britských kolonizátorů, věděl, že by se jim měl postavit a podpořit utiskované, ale nedokázal v sobě sebrat odvahu čelit nepříjemnostem, které by si způsobil.

¹⁵⁶Orwell, G. *Burmese Days* / George Orwell [online]. c2014. [cit. 2014-12-18]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79b/complete.html>>.

Částečně své jednání dával za vinu mateřskému znaménku, které mu již od školních let bránilo postavit se ostatním. Naopak se za všech okolností snažit zapadnout tak, jak mu to jen jeho odlišný vzhled dovoloval. Kdykoliv byl nucen si vybrat, zda se postavit za své názory a své přátele nebo se vyhnout nepříjemným situacím, volil, až do příjezdu Elizabeth, druhou možnost.

Elizabeth byla mladá neteř jednoho z Floryho kolegů, Lackstreena. Elizabeth byla všechno, o čem si Flory myslel, že v životě chce. Byla moderní dívka. Měla krátké vlasy, což bylo v té době neobvyklé a pro Floryho fascinující. Byla zcestovalá. Stejně jako Flory ráda četla, takže pak měli možnost o knihách diskutovat. Když ji Flory poprvé potkal, zmínila se o kráse barmské přírody. Měla mladé moderní názory, velmi odlišné od většiny lidí, obzvláště pak těch žijících v Barmě. Byla mladá a svěží a ještě nestihla získat způsoby britských kolonizátorů, kterými Flory tak opovrhoval.

To vše byly důvody, proč ji Flory začal považovat za spřízněnou duši.

Její rodina nebyla příliš bohatá, ale v Elizabethině mládí se jim na čas podařilo získat větší množství peněz. Poslali Elizabeth na rok do školy, kterou navštěvovali především děti bohatých rodičů. Elizabeth si okamžitě zamilovala způsob života, který kolem sebe viděla. Po roce její rodina o peníze opět přišla a již si nemohla dovolit platit školné. Ukázalo se však, že tento rok zformoval Elizabethiny názory.

Thereafter her whole code of living was summed up in one belief, and that a simple one. It was that the Good ('lovely' was her name for it) is synonymous with the expensive, the elegant, the aristocratic; and the Bad ('beastly') is the cheap, the low, the shabby, the laborious.¹⁵⁷

Elizabeth přijela do Barmy za svým strýcem, protože jí zemřeli oba rodiče a zanechali jí bez peněz. Její matka před smrtí žila v Paříži. Snažila se malovat. Hledala si přátele mezi bohémskými umělci a plýtvala penězi. Elizabeth byla proti jejímu životnímu stylu, který odporoval tomu, co považovala za správné, tomu, co se naučila během svého ročního pobytu v elitní škole. Nesnášela

¹⁵⁷ Orwell, G. *Burmese Days* / George Orwell [online]. c2014. [cit. 2014-12-18]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79b/complete.html>>.

nejen umění, ale i příliš zjevný intelekt. Lidé ve vyšších kruzích, do kterých se toužila dostat, nikdy intelektem neoplývali, a proto se ho naučila považovat za něco, co odporuje blahobytu. Po smrti matky tedy příliš netruchlila.

Flory toužil po jakémkoliv příteli, kterému by se mohl svěřit, po někom, kdo by mu pomohl v jeho samotě. Proto si do ní promítl všechno, po čem u ženy toužil. Nevšímal si znamení, která ukazovala na to, že ve skutečnosti není taková, jakou by ji Flory chtěl mít.

První večer po jejím příjezdu ji Flory vzal na barský domorodý festival. Seděli spolu mezi domorodci a poslouchali, jak zpívají a dívali se, jak tančí. Flory jejich počínání komentoval a snažil se vzbudit v Elizabeth zájem.

*'I knew this would interest you; that's why I brought you here. You've read books and been in civilized places, you're not like the rest of us miserable savages here.'*¹⁵⁸

Elizabeth se domorodé zvyky hnusily. Zdálo se jí nevhodné sedět mezi domorodci a dívat se na představení, které považovala za vulgární.

Flory se nevzdával a trávil s Elizabeth všechn svůj volný čas. Snažil se zavést konverzaci na témata, která ho zajímala, ale vždy bez úspěchu. Elizabeth se k němu v takových okamžicích začala chovat chladně, čemuž nerozuměl. Proto vždy skončili u nezávazných rozhovorů o nepodstatných záležitostech. Florymu se její reakce zdály zvláštní, ale odmítal se vzdát své představy o ní a připisoval vše jejímu mládí. Byl přesvědčen, že jak se jednou blíže poznají a budou diskutovat o svých názorech, bude mít Elizabeth na záležitosti stejný pohled jako on. Flory se pokoušel představit Elizabeth Barmu tak, jak jí viděl on sám. Vzal jí na bazar, pokusil se jí naučit barský jazyk, ale veškerá jeho snaha se setkávala s neúspěchem.

Elizabeth se snažila najít si manžela, a proto si i ona Floryho idealizovala. Nepříjemným rozhovorům se vyhýbala. Bála se, že Floryho názory

¹⁵⁸Orwell, G. *Burmese Days* / George Orwell [online]. c2014. [cit. 2014-12-18]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79b/complete.html>>.

neodpovídají tomu, co by si měl myslet Angličan, a obávala se, že pokud se to potvrdí, přestane být Flory vhodným budoucím manželem.

Okamžik, kdy jí Flory nejvíce imponoval, nastal během lovu. Flory byl, jako většina mužů v jeho postavení, dobrý lovec. Elizabeth se o lov zajímala. Flory vyhověl jejím prosbám a na lov ji vzal. Podařilo se jim ulovit levharta a Flory se chystal jeho kůži po zpracování věnovat Elizabeth. Elizabeth zbožňovala lov, protože jí poskytoval obraz Floryho jako muže, kterého chtěla - schopného, mužného a odpovídajícího stereotypům.

Elizabethina přítomnost poprvé umožnila Florymu stát se člověkem, jakým chtěl být.

V klubu nastalo další hlasování, týkající se volby domorodého člena. Pokud by všichni členové jednohlasně rozhodli, že domorodce nechtějí, rozhodnutí by bylo prozatím uznáno. V případě, že by kdokoliv nesouhlasil, musel by být domorodý člen zvolen. Flory věděl o nepříjemnostech svého přítele Dr. Veraswamiho a tentokrát sebral odvahu se za něho postavit.

Just by existing she had made it possible for him, she had even made it natural to him, to act decently.¹⁵⁹

Svou nově nabytou odvahu měl příležitost prokázat znovu později, když se, na Elizabethinu žádost, dokázal dostat z budovy klubu, kterou obklíčili barmští vzbouřenci, došel pro policejní pomoc, a stal se tak hrdinou klubu.

Domorodý soudce s velkými ambicemi, U Po Kyin, se doslechl, že Britové jsou nuceni přijmout mezi sebe domorodého člena. Obecně se vědělo, že domorodec, který má největší šanci být zvolen, je Dr. Veraswami. Rozhodl se ho tedy před Evropany očernit. Způsob, který zvolil, byl radikální. Povzbuzoval vesničany ke vzpouře a chystal se svalit na doktora vinu. Takto by dokázal nejen zničit doktorovu pověst, ale zároveň i vylepšit tu svou. Jediná naděje,

¹⁵⁹Orwell, G. *Burmese Days* / George Orwell [online]. c2014. [cit. 2014-12-18]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79b/complete.html>>.

kteřá doktorovi zůstala, byla možnost, že bude zvolen do klubu dřívě, než U Po Kyin své plány uskuteční.

U Po Kyin může být považován za symbol korupce a zkaženosti, kterou britská nadvláda přinesla. Nezastavil se před ničím, aby dosáhl svého cíle. Svě hřichy se později chystal vykoupit financováním stavby pagody.

5.3 *Rasismus*

Rasismus, kterého se bílí dopouští, je jedním z hlavních motivů knihy.

Byl také tématem, ke kterému se stočila téměř každá konverzace, probíhající v Evropském klubu. Byl to pohled na realitu, který byl natolik zabudován v povaze Angličanů, že se, s výjimkou Floryho, neobtěžovali nad ním zamyslet.

Mnoho Barmánců, obzvláště těch, kteří pracovali přímo v britských domácnostech, nejenže tento systém přijímali, ale někdy se ho snažili i sami prosadit.

Přesto se často setkali s nesouhlasem Britů. Příkladem může být domorodý sluha v Evropském klubu. Poté, co odpověděl na otázku bezchybnou angličtinou, strhla se konverzace na téma 'starých dobrých časů', kdy sluhové neuměli angličtinu správně používat, bylo však možné si jejich služby koupit za minimální plat, zatímco nyní jim člověk musí platit, aby si je byl vůbec schopen udržet. Oblíbeným příběhem zmiňovaných během podobných rozhovorů byla v minulosti existující možnost poslat sluhu do věznice se vzkazem, kolik ran má dostat.

Sám Floryho sluha považoval evropské rituály, včetně scházení se v klubu, hra tenisu a pití alkoholu za důležité a povzbuzoval Floryho k jejich dodržení. Pokud se Flory rozhodl trávit volné dny jinak než ostatní, mohl očekávat sluhův nesouhlas.

Dokonce ani Dr. Veraswami, jehož si Flory cenil kvůli jeho vzdělanosti a sečtěllosti, nebyl schopen si uvědomit nespravedlnost systému. V diskuzích, které Flory s doktorem vedli, často každý ospravedlňovali stranu, jejímž členem nebyli. Doktor byl jediný, komu měl Flory možnost si stěžovat na Evropský klub,

čehož často využíval. Doktor ovšem jeho názorům zcela nerozuměl a snažil se ho přesvědčit, že Britové s domorodci jednají tak, jak si zasluhují.

Jak málo si Angličané cenili domorodého života bylo zřejmé, když jeden z nich byl zavražděn:

*For the unforgivable had happened — A WHITE MAN had been killed. When that happens, a sort of shudder runs through the English of the East. Eight hundred people, possibly, are murdered every year in Burma; they matter nothing; but the murder of A WHITE MAN is a monstrosity, a sacrilege.*¹⁶⁰

Rasismus byl navíc používán jako nástroj, který umožňoval Britům udržet si moc v kolonizovaném státu. Pravděpodobně by nebylo možné zacházet s domorodci tak, jak bylo běžně zvykem, kdyby je kolonizátoři považovali za sobě rovné lidské bytosti. Kolonizátoři měli v Barmě absolutní moc, což vedlo k jejich zkorumpovanosti.

Postavou, která nejlépe vystihuje rasovou nenávist, je Ellis, další člen klubu, jehož názory na domorodce byly nejradikálnější.

Ellis really did hate Orientals—hated them with a bitter, restless loathing as of something evil or unclean.

*Any hint of friendly feeling towards an Oriental seemed to him a horrible perversity.*¹⁶¹

Ellis navíc opovrhoval Barmánci, protože nebyli schopni se bránit. Přál si, aby vypukla vzpóra, která by skončila krveprolitím, a on měl důvod je vraždit.

Byl to člověk, s nímž měl Flory spor nejčastěji a byl také jedním z hlavních důvodů, proč se Flory bál za své názory postavit. Pravdou ovšem bylo, že Ellis neměl problém jen s domorodci. Přestože považoval své britské kolegy za přátele, jeho charakteristickým znakem bylo pomlouvání Angličanů, kteří v té chvíli nebyli v místnosti.

¹⁶⁰ Orwell, G. *Burmese Days / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-12-18]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79b/complete.html>>.

¹⁶¹ Tamtéž

I přes jeho nenávistnou povahu nikoho z klubu nenapadlo se mu postavit. Jako Angličan v kolonizované zemi měl na názory tohoto druhu právo, a přestože je Ellis dovedl do extrému, nikdo se nad jeho chováním nepozastavil.

5.4 Vztah k ženám

Ještě hůř než s barmskými muži bylo zacházeno s barmskými ženami. Dokonce i Flory, který by mohl být považován za lepšího člověka, než byli jeho kolegové, měl domorodou milenkou Ma Hla May, která do jeho domu pravidelně docházela a nechávala si za své služby platit. Přestože si Flory sám o sobě myslel, že jeho názory jsou pokrokové, nedovoloval Ma Hla May v jeho přítomnosti nosit boty, což mělo symbolizovat její pokoru a podřízenost. I v tomto případě se ukázalo, že Flory své ideály nedokáže v praxi aplikovat. V okamžiku, kdy ji přestal potřebovat, ji bez milosti z domu vyhodil.

Další ženskou postavou knihy byla manželka U Po Kyina. Byla svému manželovi oddaná, ale přesto se zhrozila plánu na odstranění Dr. Veraswamiho, se kterým se jí U Po Kyin svěřil. V okamžiku, kdy vyjádřila svůj nesouhlas, U Po Kyin její názor ponižujícím způsobem zamítl, protože jako žena nedokáže jeho génia ocenit.

Role mužů a žen jsou v knize jasně rozlišené. Postava Elizabeth, přestože je s ní jako s Evropankou zacházeno lépe než s domorodkami, usiluje jedině o pohodlný život, který by jí zajistil vhodný manžel. Nemá žádný zájem o intelektuální záležitosti, a když se do města přijede nový policejní důstojník, Verrall, Elizabeth okamžitě přeruší svůj vztah s Florym, aby se mohla pokusit Verralla, bohatšího a s lepším postavením, získat.

5.5 Evropský klub

Evropský klub se nacházel v každém kolonizovaném městě v Barmě a scházeli se zde všichni Britové, kteří v daném městě žili. Evropský klub v Kyauktadě byl významný tím, že jako jediný v Horní Barmě ještě nepřijal za svého člena domorodce.

Klub symbolizoval pro domorodce naprostý vrchol společenského žebříčku. Postavení, kterého by dosáhli, pokud by byli do klubu přijati, by předčil cokoliv, čeho by mohly docílit mezi Barmánci.

Pro členy ovšem znamenalo členství nutnost podřídit se všem pravidlům, která v klubu existovala. Mužům bylo neoficiálně dovoleno dopřávat si veškerá potěšení, po kterých zatoužili, včetně alkoholu a žen, ale jejich názor musel odpovídat zásadám imperialismu. Člověk, jakým byl Flory, tedy nemohl vést poctivý život, nemohl projevit své názory a ulevit svému svědomí.

Když na konci románu Ma Hla May, podplacená U Po Kynem a hledající vlastní pomstu, vyradila celému klubu, včetně Elizabeth, že měla poměr s Florym, Elizabeth by byla ochotná tolerovat jeho provinění, nebýt jeho znaménka.

It was not what he had done that horrified her. He might have committed a thousand abominations and she could have forgiven him. But not after that shameful, squalid scene, and the devilish ugliness of his disfigured face in that moment. It was, finally, the birthmark that had damned him.¹⁶²

Odpustila by mu jeho prohřešek, nikoli však jeho odlišnost.

Po ztrátě Elizabethiny náklonnosti Flory věděl, jaký život ho čeká. Nekonečné dny v džungli, v cizím státě. Fakt, že měl domorodou milenkou, jeho kolegové neodsuzovali. Přestože jeho situace byla výjimečná tím, že se o ní dozvěděla veřejnost, nebyl zdaleka jediný. Na jeho prohřešek by se časem zapomnělo. Flory přemýšlel nad tím, že by se večer vrátil do klubu, byl by terčem posměšků svých kolegů, jejich pomluv potom, co by z klubu odešel, a tato představa byla

¹⁶²Orwell, G. *Burmese Days* / George Orwell [online]. c2014. [cit. 2014-12-18]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79b/complete.html>>.

nesnesitelná. I kdyby byl schopný přečkat současnou situaci, nebyl by budoucí život o nic lepší.

So he was back again to this—to the old, secret life—after everything, back where he had been before. Was it not possible to endure it! He had endured it before. There were palliatives—books, his garden, drink, work, whoring, shooting, conversations with the doctor. No, it was not endurable any longer.¹⁶³

Nakonec se rozhodl, že nejjednodušší řešení bude spáchat sebevraždu. Neměl žádný důvod, proč pokračovat v životě. Jeho povaha, stejně jako jeho znaménko na tváři, ho příliš odlišovala od ostatních, než aby mohl vést spokojený život.

¹⁶³Orwell, G. *Burmese Days* / George Orwell [online]. c2014. [cit. 2014-12-18]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79b/complete.html>>.

6. Coming Up for Air

Kniha *Coming Up for Air* je vyprávěna hlavním hrdinou, Georgem Bowlingem, kterému je mu čtyřicet pět let a sám sebe popisuje jako stárnoucího obtlouklého a ve všech ohledech naprosto běžného muže.

Příběh se odehrává v roce 1938, nedlouho před vypuknutím druhé světové války.

Poté, co George vyhrál větší částku peněz, kterou se mu podařilo skrýt před svou rodinou, se rozhodl strávit dovolenou ve vesnici, ve které vyrůstal a nenavštívil ji od svých dvaceti let.

6.1 George Bowling

Pracuje jako pojišťovací agent, má manželku a dvě děti. Jeho manželka, Hilda, je žena, kterou si vzal, protože o ní před svatbou téměř nic nevěděl. Po svatbě zjistil, že Hildiným smyslem života je bát se budoucnosti. Neustále si stěžovala na nedostatek peněz a na ceny potravin, které rostou, a představovala si možné katastrofy, které mohou nastat. George měl pocit, že Hilda považuje za svou povinnost se neustále bát. Přiznává, že první dva roky po svatbě bylo jeho oblíbenou fantazií tvořit plány na její vraždu. Po dvou letech si zvykl a stal se příliš lhostejným a pohodlným, než aby pokračoval.

Georgovy děti pro něj představují především další důvod, proč nemá šanci uniknout ze své současné situace.

Žije v ulici Ellesmere Road na předměstí Londýna a jeho život je stejný jako životy dalších tisíců lidí. Ovšem na rozdíl od nich je George schopen situaci objektivně vnímat.

Because, after all, what IS a roadlike Ellesmere Road? Just a prison with the cells all in a row. A line of semidetached torturechambers where the poor little five-to-ten- pound-a-weekers quake and shiver, every one of them with the boss twisting his tail and his wife riding him

*like the nightmare and the kids sucking his blood like leeches. There's a lot of rot talked about the sufferings of the working class. I'm not so sorry for the proles myself. Did you ever know a navvy who lay awake thinking about the sack? The prole suffers physically, but he's a free man when he isn't working. But in every one of those little stucco boxes there's some poor bastard who's NEVER free except when he's fast asleep and dreaming that he's got the boss down the bottom of a well and is bunging lumps of coal at him.*¹⁶⁴

George je tlustý, ale sám podotýká, že takový vždycky nebyl. Jeho tloušťka pro něj má velký význam. Jako tlustý muž všude zapadne, protože ho nikdo nepovažuje za hrozbu. Vždycky najde své místo a všechny nepříjemnosti přežije, protože mu nikdo nevěnuje moc pozornosti. Když se nad svou tloušťkou zamýšlí, uvědomuje si, že tlustí lidé jsou charakterizováni tím, že nikdy nepoznají hloubku lidských emocí. Neočekávají, že si jejich vysněná žena vybere je, a tudíž ani přehnaně netruchlí, když odejde s jiným. Pokud by se své emoce pokusili projevit fyzicky, vypadali by směšně, proto se většinou mají sklony ke komedii, nikoliv tragédii. Geogre ovšem vždycky takový nebyl. Ztloustl až v posledních několika letech, a proto stále prožívá situace tak, jako kdyby byl hubený.

*But it's also a fact that internally, mentally, I'm not altogether fat.*¹⁶⁵

Příběh začíná v okamžiku, kdy George Bowling dostane nové umělé zuby. Uvědomuje si, že jeho mládí je nenávratně pryč a styl života, který vede, ho omezuje a připravuje o veškerá potěšení.

6.2 Hrozba války

Předzvěst hrozící války je patrná v celé knize.

Fear! We swim in it. It's our element. Everyone that isn't scared stiff

¹⁶⁴ Orwell, G. *Coming Up for Air / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 1998-06-13]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79co/complete.html>>.

¹⁶⁵ Tamtéž

*of losing his job is scared stiff of war, or Fascism, or Communism, or something.*¹⁶⁶

George se se svou manželkou zúčastnil přednášky anti-fašistického mluvčího. Byl to okamžik, který téměř připomíná 1984, kde Velký Bratr organizoval Dvě minuty nenávisti.

V místnosti sedělo asi třicet lidí střední třídy, ale George si všiml, že pouze šest z nich dovede doopravdy pochopit závažnost situace. Zbytek obecnstva tvořili lidé, kteří se snažili se pokračovat ve svém vzdělávání, ale téma je buď nezajímalo, nebo mu nebyli schopni porozumět. Příkladem může být žena, která v první řadě pletla svetr. Na rozdíl od většiny George věděl, o čem se mluvčí snažil diváky přesvědčit. Uvědomil si, že mluvčí, který nenávistně řečnil o Němcích a o potřebě zastavit Hitlera jakýmkoliv prostředky, věří každému slovu, které říká. Chce, aby bylo použito násilí, snaží se obecnstvo zmanipulovat a touží mít možnost zabíjet.

Jak George sám řekl, neměl strach z války, ale z toho, co přijde po ní. Věděl, že válkou se pro něj mnoho nezmění. Je příliš starý, než aby šel bojovat, je nenápadný a tlustý, takže všude zapadne a nikdo ho nebude z ničeho podezřívat. Měl strach ze změny, jakou válka přinese. Představoval si fronty na jídlo, tajnou policii a především propagandu. Hrozil se vlády, která mu bude nařizovat, co si má myslet.

George bojoval v první světové válce, a tak věděl, že na vojácích není nic vznešeného. Přestože mladí chlapci touží jít bojovat za svou zemi, v okamžiku, kdy se dostanou na frontu, dokážou vnímat jen zimu, špínu a krev. Zároveň ale neměl iluze a věděl, že neexistuje nic, čím by mohl chlapce přesvědčit, aby dobrovolně neodcházeli na frontu.

¹⁶⁶ Orwell, G. *Coming Up for Air / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-11-27]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79co/complete.html>>.

6.3 Nostalgie

Georgovy nové umělé zuby jsou příčinou, proč vzpomíná na staré časy před první světovou válkou, které strávil jako malý chlapec ve vesnici Lower Binfield.

V té době měla vesnice dva tisíce obyvatel, takže se mezi sebou téměř všichni znali. Jeho otec vlastnil krámk s kořením, matka byla ženou v domácnosti. V době Georgova mládí si nevedli špatně. Museli těžce pracovat, ale práce se jim vyplatila.

Georgovy nejkrásnější vzpomínky na mládí souvisely s rybařením. Jeho vztah k rybaření je patrný z následujícího úryvku:

Here I'll make a confession, or rather two. The first is that when I look back through my life I can't honestly say that anything I've ever done has given me quite such a kick as fishing. Everything else has been a bit of a flop in comparison, even women. I don't set up to be one of those men that don't care about women. I've spent plenty of time chasing them, and I would even now if I had the chance. Still, if you gave me the choice of having any woman you care to name, but I mean ANY woman, or catching a ten-pound carp, the carp would win every time.¹⁶⁷

Známý mu ukázal malý rybník, který nebylo možné objevit, pokud o něm člověk nevěděl. Bylo to místo, kam šel, když chtěl být sám. Protože sem nikdo jiný nechodil, George pod povrchem často zahlédl ryby větší než kdekoliv jinde. Jeho rybářské vybavení nebylo možné použít, ale slíbil si, že jednou, až si to bude moct dovolit, se sem vrátí a obrovskou rybu uloví.

Před začátkem světové války se začaly časy měnit. Korporace kupovaly krámky malých obchodníků, nasazovaly nižší ceny, používaly reklamu a ničily tak živnosti původních obyvatel. I obchod Georgova otce začal upadat. George poznamenal, že otec s matkou měli štěstí, že zemřeli včas. Když zemřeli, měli stále pocit bezpečí, měli víru, že pokud budou tvrdě pracovat a poctivě obchodovat, časy se zlepší a jejich živnost začne znovu vzkvétat.

¹⁶⁷ Orwell, G. *Coming Up for Air / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-11-27]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79co/complete.html>>.

Tato víra a pocit bezpečí byly charakteristické pro časy před válkou. Válka a moderní doba přinesly způsob života, kde jedinec nemá prostředky, kterými by mohl svůj osud větším způsobem ovlivnit. Lidé se stali lhostejnými a skeptickými.

V první světové válce George nějakou dobu bojoval na frontě. Poté, co byl lehce zraněn, byl poslán zpět do Anglie, kde, pravděpodobně omylem, skončil v zapomenutém městě a byl placen za dohlížení na téměř neexistující vojenské zásoby. Zde si našel nový zájem, pro který měl, kromě rybaření, největší vášeň – čtení. Trávil dny sám, a tak přečetl všechny knihy, které se k němu dostaly. Bylo to období, kdy byl ve svém životě nejvíce intelektuálně na výši. Způsob, jakým zde své dny trávil, byl pravděpodobně také důvodem, proč měl nyní, v pětáctyřiceti letech, větší rozhled než ostatní členové jeho třídy.

Také však jeho vzdělání mohlo být příčinou jeho manželství s Hildou. Hilda byla dcerou z důstojnické rodiny. Její společenský status byl tedy vyšší než Georgovo. George se po období stráveném čtením knih považoval za člověka nadřazeného ostatním ve své třídě, a proto považoval svatbu s Hildou za vhodnou.

Do Lower Binfieldu se vrátil pouze jednou, a to na pohřeb své matky.

6.4 Návrat do Lower Binfieldu

Na myšlenku na návrat do Lower Binfieldu ho přivedl den, kdy na louce uviděl petrklíče. Přestože si dovedl představit, jak směšně by vypadal před ostatními, kdyby si ho někdo všiml, na louce zastavil a natrhal si kytici. Petrklíče mu připomněli vesnici, ve které vyrůstal. Protože měl peníze, o kterých rodina nevěděla, rozhodl se strávit prázdniny v Lower Binfieldu.

Dovolenou naplánoval tajně, protože věděl, jak by se na jeho plán dívala manželka. Celá myšlenka by jí přišla směšná a pravděpodobně by ho podezřívala z nevěry. Kdyby jeho plány odhalila předem, byl by nucen se peněz

vzdát, aby mohly být použity na domácnost. Nápad, že by peníze mohly být utráceny pro potěšení, by byl pro Hildu nepřijatelný.

Nápad vrátit se do Lower Binfieldu považoval za geniální.

*You know the feeling I had. Coming up for air! Like the big sea-turtles when they come paddling up to the surface, stick their noses out and fill their lungs with a great gulp before they sink down again among the seaweed and the octopuses. We're all stifling at the bottom of a dustbin, but I'd found the way to the top. Back to Lower Binfield!*¹⁶⁸

George se nechtěl vrátit kvůli místu samotnému, ale kvůli pocitu, který v něm měl. Sám přiznává, že to byl život mdlý a jednotvárný, ale všichni v sobě měli vnitřní klid, který nyní ničí nejen přicházející válka, ale i moderní styl života.

*You can say we were like turnips, if you like. But turnips don't live in terror of the boss, they don't lie awake at night thinking about the next slump and the next war.*¹⁶⁹

Chtěl se vrátit, aby si připomněl dětství, které v Lower Binfieldu strávil a pocit klidu a bezpečí, který již od té doby nezažil. Měl potřebu si vše znovu vybavit, aby byl připraven na nadcházející válku, protože tušil, že po další válce už nebude existovat nic, na co byl zvyklý. Lower Binfield jak ho znával, zmizí a spolu s ním i to, co jako mladý cítil. Chtěl splnit slib, který si jako dítě dal a pokusit se ulovit obrovského kapra ve svém tajném rybníku.

Když přijel do Lower Binfieldu, město, které znal, již neexistovalo. Všechno, co poznával, byla hlavní ulice. Město se rozrostlo na dvacet tisíc obyvatel. Jediný, na koho si vzpomínal, byla jeho bývalá přítelkyně, ale ona ho již nepoznala. Byl zklamaný i tehdy, když se vydal na ryby. Protože byl rybník dobře ukrytý, měl naději, že ještě nebyl zastavěn, ale zjistil, že byl vypuštěn a poblíž bylo postaveno koupaliště. Nemohl rybařit ani v řece, protože zde měl schůzku rybářský klub a okolo hlučely děti.

¹⁶⁸ Orwell, G. *Coming Up for Air / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-11-27]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79co/complete.html>>.

¹⁶⁹ Tamtéž

George neměl nic proti městu, proti rozvoji, ale v té chvíli nenáviděl pokrok, moderní dobu a vše, co s sebou přináší.

Návštěvou Lower Binfieldu se poučil, že staré časy se již nevrátí. Místa, o kterých snil, neexistují. Vše bylo přemoženo moderním stylem života. Po svém návratu se cítil ještě víc svázán, než když odjížděl. Přestože se vydal hledat klid duše, jeho dovolená ho přesvědčila jedině o tom, že všechny jeho zlé předtuchy se vyplní.

*It's all going to happen. All the things you've got at the back of your mind, the things you're terrified of, the things that you tell yourself are just a nightmare or only happen in foreign countries.*¹⁷⁰

¹⁷⁰ Orwell, G. *Coming Up for Air / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-11-27]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79co/complete.html>>.

7. Závěr

George Orwell byl spisovatelem, který se ve své tvorbě často inspiroval vlastním životem. Ve svých dílech usiloval o realismus, čehož docílil často až extrémními metodami, za jaké můžeme považovat například jeho pobyt v chudých čtvrtích Paříže a Londýna, či jeho účast ve španělské občanské válce. Do svých děl velmi často promítal nejen své zkušenosti, ale i politické názory. Tyto názory se během doby formovaly a tohoto vývoje si můžeme povšimnout, pokud srovnáme jeho starší a novější díla.

V jeho románech je patrná snaha upozornit na sociální problémy utlačovaných vrstev i individuí, v pozdějších dílech pak vidíme potřebu varovat společnost před událostmi, které podle Orwella ohrožovaly budoucnost lidí všeobecně. Orwell v tomto ohledu také dokázal, že je schopen předvídat budoucí politický vývoj velmi přesně.

Většinu Orwellovy tvorby lze považovat za pesimistickou. U hlavních hrdinů převládá pocit beznaděje a selhání. Spisovatel se v tomto ohledu inspiroval vlastním životem. Z jeho korespondence a rozhovorů je patrné, že s velkou částí svých knih nebyl spokojen a trpěl pocitem, že mnohokrát v životě ve svém snažení selhal. Přesto z dnešního pohledu rozhodně můžeme považovat Orwella za úspěšného.

Přestože některá témata, kterými se zabýval, již nejsou v dnešní době aktuální, jeho díla jsou obdivována dalšími a dalšími generacemi čtenářů pro svůj nadčasový smysl, pro dobro, zlo a základní lidskou slušnost, který je v jeho celé tvorbě zřejmý.

8. Summary

The first chapter of the thesis covers George Orwell's life. It is divided into several parts according to the important periods of his life. Each part describes important influences that had lead Orwell to write some of his most famous books.

The first events in Eric Blair's life that may have influenced his writing, took place when he was a young boy. He attended a school that was famous for its hard conditions and was forced to achieve better results by what we could consider blackmail. Here we can find the first roots that lead to Orwell believing his life was a failure.

When he finished school he decided to become police officer in Burma. A big part of his decision was his desire to gain the respect of his father. During the five years he spent there, he became acquainted with the effect that English imperialism had on colonized countries. He described the injustice he felt was happening in his novel *Burmese Days*. His choice to leave the lucrative job he had in Burma was considered a bad decision by his parents. In response, Orwell spent a large part of his life trying to prove their parents wrong by becoming a successful writer.

He liked basing his books on real-life experiences. That is the main reason he spent a long time in the streets of Paris and London and then he plausibly described the situation of the poor in *Down and Out in Paris and London*.

He put not only his experiences but also his personal feelings into his works. For example, in his novel *Coming Up for Air*, the fear of upcoming war pervades the whole book.

Although his books were critically acclaimed, he was almost never satisfied with the results. His perfectionist nature pressured him to repeatedly revise and improve his books. However, for financial reasons he was often forced to publish books before he believed they were ready.

His participation in The Spanish Civil War and his job at BBC helped form the opinions that come through in his novels *Animal Farm* and *Nineteen Eighty-four*. When Orwell saw the effect these books had on the general public, he was, for the first time, satisfied with his work.

Unfortunately, these books were published not long before his death so he did not have much time to enjoy his status as a new sought after writer.

The next few chapters focus on some of George Orwell's most important works. In chapter two I have chosen to analyze three of his famous essays: *Why I Write*, *A Hanging* and *Shooting an Elephant*, that I believe provide the reader insight into Orwell's character.

In chapters three to five I have decided to analyze Orwell's novels *Coming Up for Air*, *Burmese Days* and *Nineteen Eighty-four*. The main characters of all three books have a lot in common with Orwell himself. Through them Orwell conveys his opinions on war, totalitarian systems and on life in general.

A quality that most of Orwell's heroes have in common is their feeling of loneliness. They are the only ones aware of the injustice they see around them and that is what deepens the gap between them and the society.

They all also, like George Orwell himself, suffer from the feeling of failure. George Bowling from *Coming Up for Air* returns to his wife after losing all hope of ever leading the life he wanted. Winston from *Nineteen Eighty-four* is brainwashed to support the hated government. The most extreme measure takes Flory in *Burmese Days*, who, not being able to bear the situation any longer, decides to commit suicide. Through these characters Orwell shows readers the suffering and injustice some people and social classes have to endure and the consequences the living in a totalitarian country can have on an individual.

Orwell's legacy is still current even today. Although his later books deal with the political situation at the time, the pervading sense of right and wrong and human decency make his books appealing to the new generations of readers.

9. Bibliografie

Primární literatura

Orwell, G: *Animal Farm (1945)*

Orwell, G. *Animal Farm / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-09-13]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79a/complete.html>>.

Orwell, G: *Burmese Days (1934)*

Orwell, G. *Burmese Days / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-12-18]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79b/complete.html>>.

Orwell, G: *Coming Up for Air (1939)*

Orwell, G. *Coming Up for Air / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-11-27]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79co/complete.html>>.

Orwell, G: *Homage to Catalonia (1938)*

Orwell, G. *Homage to Catalonia / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-11-12]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79h/complete.html>>.

Orwell, G: *Keep the Aspidistra Flying (1936)*

Orwell, G. *Keep the Aspidistra Flying / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-11-01]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79k/complete.html>>.

Orwell, G: *Nineteen Eighty-four (1949)*

Orwell, G. *Nineteen Eighty-four / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-1-12]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79n/complete.html>>.

Orwell, G: *The Road to Wigan Pier (1937)*

Orwell, G. *The Road to Wigan Pier / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-11-1]. <<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79r/complete.html>>.

Orwell, G: A Hanging (1931)

Orwell, G. *Collected Essays, by George Orwell – part2* [online]. c2014. [cit. 2014-10-30].

<<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79e/part2.html>>.

Orwell, G: How the Poor Die (1946)

Orwell, G. *Collected Essays, by George Orwell – part39* [online]. c2014. [cit. 2014-10-30].

<<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79e/part39.html>>.

Orwell, G: My Country Right or Left (1936)

Orwell, G. *George Orwell: My Country Right or Left* [online]. c2014. [cit. 2014-11-20].

<http://orwell.ru/library/articles/My_Country/english/e_mcro/>.

Orwell, G: Shooting an Elephant (1936)

Orwell, G. *Collected Essays, by George Orwell – part4* [online]. c2014. [cit. 2014-10-1].

<<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79e/part4.html>>.

Orwell, G: Such, Such Were the Joys (1947)

Orwell, G. *Collected Essays, by George Orwell – part49* [online]. c2014. [cit. 2014-10-15].

<<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79e/part49.html>>.

Orwell, G: The Lion and the Unicorn (1941)

Orwell, G. *The Lion and the Unicorn / George Orwell* [online]. c2014. [cit. 2014-11-05].

<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/lion_and_the_unicorn/>.

Orwell, G: Why I Write (1946)

Orwell, G. *Collected Essays, by George Orwell – part47* [online]. c2014. [cit. 2014-10-11].

<<https://ebooks.adelaide.edu.au/o/orwell/george/o79e/part47.html>>.

Sekundární literatura

ARENDTOVÁ, H. *Původ totalitarismu I – III*. Praha: Oikoymenh. 1996

BANACH, D. *Existentialism* [online]. c2006 [cit. 2014-09-30].
< <http://www.anselm.edu/homepage/dbanach/sartreol.htm>>.

BARNARD, R. *Stručné dějiny anglické literatury*. Knižní klub. 1994

CONQUER, R. *Reflections on a Ravaged Century*. W.W. Norton & Company, 2000

CRICK, B. *Bernard Crick: George Orwell: A Life -- Chapters 7 to 12* [online]. c2013 [cit. 2014-12-13]. < http://orwell.ru/a_life/Bernard_Crick/english/e_a-life_2>.

CRICK, B. *Bernard Crick: George Orwell: A Life -- Chapters 1 to 6* [online]. c2013 [cit. 2014-12-13]. < http://orwell.ru/a_life/Bernard_Crick/english/e_a-life_1>.

KREIS, S. *George Orwell, 1903 - 1950* [online]. c2000, [cit. 2014-10-13].
<<http://www.historyguide.org/europe/orwell.html>>.

RESCH, R.P. *Utopia, Dystopia, and the Middle Class in George Orwell's Nineteen Eighty-Four*. In *Boundary 2* Vol. 24, No. 1, Spring. Duke University Press.

SHELDEN, M. *The World of George Orwell*. Recorded Books. 2010.

TAYLOR, D.J. *Another piece of the puzzle- George Orwell links* [online]. c2005 [cit. 2014-12-01]. < <http://www.netcharles.com/orwell/articles/col-piece-of-puzzle.htm>>.

TAYLOR, J. D. *Orwell: The Life*. Random House. 2004

WINTROP, N. 'George Orwell's Socialist Commitment and Moment of Political Optimism'. Refereed paper presented to the Australasian Political Studies Association Conference University of Adelaide, School of Political and International Studies Flinders University. 2004

WOODCOCK, G. *George Orwell/biography – British author/Encyclopedia Britannica* [online]. c2014 [cit. 2014-10-11].
<<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/433643/George-Orwell> >.

BBC – Higher Bitesize History – The Spanish Civil War: Revision [online]. [cit. 2014-11-12].
<<http://www.bbc.co.uk/bitesize/higher/history/roadwar/spancivil/revision/1/>>.

George Orwell Biography [online]. [cit. 2014-12-01].
<<http://www.paralumun.com/bioorwell.htm>>.

Totalitarianism definition of Totalitarianism in the Free Online Encyclopedia [online]. c2013 [cit. 2014-09-08].
<<http://encyclopedia2.thefreedictionary.com/Totalitarianism>>.